HVARFÖR

JAG BLEF METODIST

AF ○ ○ ○

J. SMITH.

METODISTKYRKANS BOKFÖRLAGS-AKTIEBOLAG,
STOCKHOLM.

Ralph Engstrand 1982-07-29

HVARFÖR JAG BLEF METODIST

AF

PASTOR **J. SMITH**

FÖRUT TILLHÖRANDE BAPTISTSAMFUNDET

TREDJE BEARBETADE UPPLAGAN.

STOCKHOLM
METODISTKYRKANS BOKFÖRLAGS-AKTIEBOLAG
1901

STOCKHOLM,
GULLBERG & HALLBERGS BOKTRYCKERI
1901.

INNEHÅLL.

Förord.

Då jag nu fullgjort det af Styrelsen för bokförlaget mig lämnade uppdrag, att för utgifvandet af en ny upplaga bearbeta den för 26 år sedan i Göteborg tryckta andra upplagan af skriften »Bevekelsegrunder hvarför jag blef metodist» af J. Smith, *böra några ord sägas om hvad denna bearbetning åsyftat. Meningen har varit att genom att utelämna sådant, som föga eller alls intet har tillämpning på våra förhållanden, särskildt den ganska omfattande kritiken af kalvinska utkorelseläran, som hos oss är så godt som okänd, och taga hänsyn till hvad de kunde synas kräfva, åstadkomma en till sina hufvuddrag* svensk bok. *Ingenting af hvad författaren i sak haft att säga, som varit förenligt med detta dubbla syfte, har förbigåtts, det har endast blifvit framställdt på ett med svenskt språkbruk mera öfverensstämmande sätt.*

Men då jag genom att ändock få stryka icke så få sidor eller partier, erhållit plats för i mitt omdöme nödiga utfyllningar, har jag icke tvekat att göra sådana utvidgningar, trots det då icke varit möjligt att gifva arbetet en verkligt enhetlig prägel.

Min önskan har särskildt varit, att beträffande barndopet fullständigare än författaren

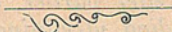
hänvisa till de historiska vittnesbörden och i något fall besvara från våra baptistbröder i vårt eget land gjorda invändningar mot metodistkyrkans praxis i dopfrågan, likasom att — delvis efter doktor Fairfield, ur hvars utmärkta skrift rörande dopsättet, jag anfört några korta stycken — ställa i dagen bruket och betydelsen hos judarna före och vid Jesu tid af det mångomtalade grekiska ordet baptizo. Härtill har jag emellertid fogat en icke så liten del exempel ur grekiska Nya testamentet, för att närmare belysa hithörande saker. Det är ledsamt, att sålunda få gifva en så anspråkslös liten bok som denna utseende af språklig lärdom, men det är nu en gång oundvikligt, när barndopets förkastare i det där ordet tro sig hafva en fast borg för sina åsikter.

Visserligen har jag velat låta bevisföringens skärpa komma till sin rätt, men dock bemödat mig om en saklig diskussion. Det är icke personer — det är lärofrågor det gäller.

Jag tror att den välsinnade läsaren skall finna, att författaren hade goda skäl för sitt beslut att blifva metodist. Herren välsigne allt sitt folk!

Den 3 nov. 1900.

Bearbetaren.

FÖRSTA KAPITLET.

Min religiösa erfarenhet.

Vid femton års ålder erhöll jag mitt första allvarliga religiösa intryck. Och under det att jag bevistade en följd af sammankomster i en metodistkyrka, i närheten af mitt föräldrahem, erhöll jag förvissning om mina synders förlåtelse. Om jag då blifvit ställd under kyrkans omvårdnad, så hade jag utan tvifvel undgått affällingens olyckliga tillstånd, hvari jag sedan råkade. Men vid den tiden voro hvarken mina föräldrar eller någon annan af mina närmaste medlemmar af något särskildt samfund, med undantag af en syster, som tillhörde en baptistförsamling i en närbelägen stad, där familjen bevistat gudstjänsterna i några år. Då jag således icke hade någon bestämd församling eller kyrka att hålla mig till och följaktligen saknade den omvårdnad och det inflytande, som hvarje församling af troende utöfvar på sina medlemmar, och då jag därtill var i den ålder, då man kanske mer än någonsin behöfver andligt stöd och fostran, blef jag snart försumlig i mina plikter, uppoffrade min sinnesro, öfverlämnade mig åt ungdomens dårskaper, förlorade

min frimodighet inför världen och min frälsare, undandrog mig att bära korset och vandrade åter »i de ogudaktigas råd, trädde in uppå syndares väg och satt där bespottarne sitta.» Jag blef så förhärdad i synden, att jag stod alldeles vid fritänkeriets brant. Men genom Guds oändliga barmhärtighet räddades jag dock från att störta ned i denna mörka afgrund. När jag tänker på min dåvarande ställning, ryser jag ännu den dag i dag är öfver att jag var fördärfvets djup så nära, och känner mig aldrig tillfylles kunna tacka Herren för hans räddande nåd.

Då jag vid aderton års ålder något så när kommit till rätta, men ännu försummade min plikt, att bekänna Kristus för världen och förena mig med Guds folk, återföll jag snart till en viss grad i mitt förra lefnadssätt och var sålunda långt ifrån att vandra som en kristen. Vid denna tid sökte jag uppriktigt öfvertyga mig själf att universalismens lära om alla människors slutliga frälsning var sann. Jag läste åtskilliga böcker, som förfäktade denna åskådning, och gick för att höra sådana lärare, som förkunnade densamma, men fann snart, att i den mån mitt intresse för och tillit till deras meningar växte, blef jag likgiltig för sann och lefvande gudsfruktan, samt att deras åsikter stodo i rak strid med den heliga skrift.

När jag var tjugo år gammal, behagade det Gud, att under en väckelse i den stad, där jag bodde, åter kalla mig. Och då beslöt jag fullt och fast att öfverlämna mig åt Gud och icke mer trampa hans godhet och barmhärtighet under fötterna. Och det beslutet har jag genom Guds nåd fullföljt, trots alla mina brister, intill denna dag, och jag har det vissa

hoppet, att jag skall förblifva i hans gemenskap och tjäna honom intill ändan.

Vid denna tid tillhörde min äldste bror det kalvinistiska baptistsamfundet. Och han var den enda medlem af familjen som tillhörde något kyrkosamfund, sedan min förut omnämnda syster några år förut gått hädan i frid. En tid därefter slöt jag mig till samma samfund, efter att ha läst en del skrifter om baptismen, naturligtvis af baptistiska författare. Jag kan emellertid icke minnas mig då hafva sett en enda bok som försvarade barndopet, ty sådana arbeten voro hvarken så allmänna eller lätta att erhålla i min hemtrakt, som de hvilka förfäktade baptismen. Icke heller minns jag mig någonsin vid den tiden hafva hört någon predikan om dopet, utom af baptistpredikanter. Men deras doppredikningar voro alldeles icke få. Jag är också öfvertygad om, att min erfarenhet i detta stycke icke är olik de flesta andras. Sanningen är den, att nästan allt som säges om dopet, säges af baptister, hvilket helt naturligt gör att framställningen däraf blir ensidig.

I omkring tre år var jag medlem af detta samfund. Af en framstående baptistpredikant blef jag vid den tiden kraftigt uppmanad att ingå i predikoembetet, men jag hade då icke något hopp att någonsin kunna fylla ett så ansvarsfullt kall.

Emellertid kände jag mig i mitt inre uppfordrad att verka mera för Herrens sak, än jag dittills gjort. Med denna känsla reste jag till de vestra staterna — i Nordamerika — i afsigt att meddela undervisning, en sysselsättning, som jag vintertiden haft flere år. På detta sätt hoppades jag kunna göra större nytta, så mycket mer som arbetet för det

uppväxande släktet tvifvelsutan är ett af de mest hoppingifvande, när det gäller kristlig verksamhet.

Medan jag i Ohio var härmed sysselsatt, föllo genom Guds skickelse presidenten Mahans föreläsningar öfver kristlig fullkomlighet mig i händerna, och detta för mig nya ämne väckte i hög grad mitt intresse. Genom en invärtes maning och särskillda lefnadshändelser blef jag vid samma tid djupt öfvertygad att jag måste predika evangelium. Men att ge efter för denna öfvertygelse var mycket svårt. Jag ursäktade mig med min ungdom, min brist på förberedelse och många andra omständigheter. Men en röst hviskade i mitt inre: Ve dig, om du icke predikar evangelium! Ofta återvände jag från aftongudstjänsten för att hela natten gråta och bedja. Stundom vaknade jag under stor ångest, och stundom drömde jag om min plikt. Och då jag icke kunde komma till ro, gaf jag vika för min öfvertygelse och lofvade Herren att underkasta mig hans vilja.

När jag slutat min skolundervisning, reste jag på vintern 1841 till Oberlin och började studierna för det andliga kallet. Där blef mitt intresse för sann helighet ännu lifligare och mera allvarligt, på samma gång jag erhöll en fullkomligare kunskap om dess natur, så väl af de predikningar jag hörde, som under umgänget med dem, hvilka uti sitt dagliga lif voro lefvande vittnesbörd för denna läras sanning.

Efter mycken eftertanke och bön och genom en så grundlig undersökning af bibeln och andra skrifter, som jag var i stånd till, kände jag mig fullkomligt öfvertygad att läran var sann; att hvad Gud fordrar, hvad profeterna, apostlarna och Kristus

själf bådo om och hvad Gud lofvat att gifva, också verkligen kunde erhållas — att jag, att hvarje kristen kunde älska Gud af *allt* sitt hjärta och sin nästa såsom sig själf, med ett ord: blifva *fullkomlig i kärlek.*

Jag började att söka en så välbehöflig välsignelse som ett rent hjärta eller, som psalmisten uttrycker det, ett rent hjärta och en ny, viss ande. Jag iakttog alla tillfällen till andlig uppbyggelse, som gåfvos mig, ehuru okunnig i mycket om sättet och medlen för uppnåendet af denna välsignelse. Och, såsom syndaren ofta gör, när han söker förlåtelse, arbetade också jag på att förbättra mig själf, att blifva beredd att mottaga den, i stället för att allvarligt rannsaka mitt hjärta, att jag måtte känna dess vederstygglighet och genom nådens kraft offra och helga allt åt Gud för både tid och evighet, i tron förlitande mig på hans löfte och trofasthet att mottaga och rena mig »från all orättfärdighet.» Men nådefullt förde Herren mig på en väg som jag icke förstod.

Så förflöto några månader, under hvilka jag åtnjöt de tydligaste bevis på mitt barnaskap hos Gud och hans dagliga närvaro. Men klart såg jag att det var hans behagliga vilja, att jag skulle lefva i ännu närmare förening med honom. Den starka tro jag fann hos andra och som jag i Guds ord såg utlofvad åt en hvar, den hade jag icke. Jag märkte i frestelsens stund att jag hade att kämpa med invärtes fiender, böjelser till det onda, hvilka uppstodo och förenade sig med den utvärtes fienden, för att taga mig till fånga under syndens lag. Dessa inre fiender blefvo genom beständig vaksamhet blott tillbakahållna (drifna i bakgrunden), då däremot Guds

vilja var, att de skulle *utkastas*. Jag hade icke den *fullkomliga kärlek*, som jag tydligt såg bibeln fordra. Jag kände en brinnande längtan efter att göra godt, att kämpa trons kamp, men på det lifligaste erfor jag ock att mina vapen voro svaga och ofullkomliga.

I detta tillstånd gick jag en afton på ett bönmöte. Herrens ande var nära. Vid mötets slut fattade en studiekamrat, som blifvit affälling, min hand och sade: Broder Smith, du måste gå med mig hem; jag kan icke lefva på det här sättet. Jag såg att han var i stort andligt bekymmer och följde honom utan tvekan. Han syntes under tiden nästan förtviflad, men ropade oupphörligt till Herren om förbarmande och uppmanade mig att bedja för sig. Detta sökte jag ock att göra. Men han fick ingen tröst. Då var det som jag såg och kände min brist på tro. Och jag lämnade hans hem med det fasta beslutet, att icke hvila förr än jag hade erhållit den tro, som fattar löftet och som vi ega endast när »vårt hjärta icke fördömmer oss.» Ingenting mindre än den fullkomliga kärleken, som utdrifver räddhågan, kunde ingjuta hos mig en sådan tro. Och den förutan var jag blott allt för illa utrustad att arbeta för själars frälsning.

Samma afton begynte en härlig väckelse i den teologiska skola, där jag studerade — en af de härligaste jag någonsin varit vittne till. Den genomträngde hela läroverket, som då utgjordes af omkring sex hundra studerande jämte den talrika lärarepersonalen. Jag kom öfverens med en af mina kamrater att använda alla lediga stunder till allvarlig, gemensam bön, för att erhålla den välsignelse, vi så innerligt åstundade, till dess våra bemödanden voro krönta med framgång. Många voro de

tillfällen vi använde i våra rum, på marken och hvar helst vi kunde finna en ensam plats, innerligt bedjande om ett rent hjärta och en ny, viss ande. Ofta tyckte vi oss nästan ha nått det efterlängtade målet, då frestaren, betjänande sig af vår okunnighet och oerfarenhet, sökte bortvända vårt sinne från Kristus och hans löften, för att utforska och komma till rätta med våra egna känslor och genom att jämföra vårt själstillstånd med andras o. s. v. och därmed föra oss åter in i mörkret.

Sedan vi omkring en vecka kämpat på detta sätt, blefvo vi genom Guds nåd och en af våra lärares uppmuntran i stånd att helt och hållet förlita oss på Guds löften och trofasthet, i det vi trodde, att han, enligt det gudomliga ordet, nu ville mottaga oss. Och ehuru denna tro icke för tillfället åtföljdes af några särskillda glädjekänslor eller af något annat än medvetandet om att ha offrat allt åt Kristus och obetingadt och orubbligt litat på hans löfte, att frälsa till det yttersta eller från all synd, kände jag dock på en gång en sådan trosvisshet i bönen, som jag aldrig förr erfarit. Jag tyckte mig liksom hänga vid det enda bandet af Guds i ordet uppenbarade kärlek — hållande mig fast med trons hand, under det att hvarje stöd, vare sig af gärningar eller hvad som helst annat, utom Guds kärlek, drogs undan mig; och jag kände mig härvid fullkomligt trygg — en syndare frälst af nåd. Satan skakade mig. Men jag höll mig fast, som om det gällt mitt lif, ja som om det gällt det eviga lifvet. Det var mitt fasta beslut, att icke släppa löftet, hvarken i glädje eller smärta.

Efter att ha varit i denna själsstämning omkring tjugofyra timmar, erhöll jag en sådan Andens

döpelse, som jag aldrig förr anat eller förväntat, och min själ fröjdades med outsäglig och härlig glädje. Det var nog: mitt hjärta öfverflödade af kärlek, frid och fröjd i den helige Ande. Om verkligheten af denna min erfarenhet har jag icke mera tvifvel, än om min egen personliga tillvaro. Men allt var det af nåd genom tron. Och till denna nåds förhärligande, hvilken Frälsaren förvärfvat samt i evangelium utlofvat, har jag icke förtegat och skall jag aldrig förtiga denna underbara välsignelse.

Ända till denna tid hade jag icke hyst det minsta tvifvel om riktigheten af min ställning som baptist. Så upptagen hade jag i sanning varit af att söka nå målet för mitt hjärtas högsta längtan, att jag nästan alls icke tänkt på den saken. Men mina känslor för medlemmar af andra samfund hade blifvit storligen förändrade. Jag hade, ehuru nästan utan att märka det, alldeles förlorat alla dessa kärlekslösa känslor, som äro de naturliga och så godt som nödvändiga följderna af att hylla och försvara baptisternas trånga åsikter. Jag kände att jag egde lika mycket förtroende, kärlek och sympati för andra samfunds medlemmar som för baptistsamfundets. Jag hade kommit därhän, att jag älskade de troende i förhållande till deras *likhet med Kristus*, icke på grund af det kyrkliga namnet.

En nattvardsgång, hvilken jag bevistade, var under dessa omständigheter — men framför allt för dess egen skull — för mig af stort intresse. En djup högtidlig stämning hvilade öfver hela församlingen. De troende blefvo mycket vederkvickta, affällingar började darra vid tanken på sin trolöshet, och obotfärdiga väcktes till djup ånger. Alla kände, att Herren i sanning var nära för att välsigna och

bekräfta sin instiftelse och för att trösta och helga sitt folk under den heliga måltiden.

Enligt mina åsikter om *hvilka troende* som voro berättigade till nattvarden, satt jag afsides, en tyst men dock icke likgiltig åskådare. Få, om ens några sådana kunde finnas i den stora församlingen. Ty Gud var där.

Det var under inflytandet af sådana omständigheter jag först kände mig föranledd att undersöka riktigheten af min åsikt om vilkoren för deltagandet i Herrens nattvard. Då detta var en församling, där få eller inga af medlemmarne någonsin blifvit döpta med nedsänkningsdopet, voro de i mina ögon odöpta och hade därför ingen rätt att komma till Herrens bord. Och alltså var i verkligheten intet Herrens bord för handen och ingen församling och ingen giltig förvaltare af sakramentet. Då ingen medlem var neddoppad, så var också ingen af dem, enligt baptisternas lära, *inom* församlingen, enär dopet är till denna den enda dörren eller ingången, och då sålunda hvarken predikanterna eller medlemmarna tillhörde Kristi församling, så var här omöjligt så väl att utdela som att mottaga nattvarden, som är församlingens uteslutande tillhörighet. Icke desto mindre kände jag personligen många bland de deltagande och visste att de voro verkligt gudfruktiga och alltså egande Andens vittnesbörd på barnaskapet, lika mycket som jag eller andra troende. Jag insåg nu, att Herren icke blott erkände dem för och välsignade dem såsom troende, utsträckande till dem, hvad en baptist skulle vilja kalla den kristliga gemenskapen; utan också att han bekände sig till och välsignade dem på ett särskildt sätt, *under själfva utdelandet och mottagandet af nattvarden* —

under meddelandet och åtnjutandet af det som jag ansåg dem lika oberättigade att förvalta som oskickliga att mottaga. Jag var lika mycket öfvertygad om, att åtminstone många af dessa personer voro sant troende kristna, som jag var viss på att det fanns kristna på jorden. Jag var likaså öfverbevisad om Guds närvaro och välsignelse vid detta nattvardsfirande, som jag var och är att han någonsin bekänner sig till och välsignar sina barn.

Jag började undersöka, om jag hade rättighet att beträffande gemenskapen med Guds barn vara strängare än min mästare! Jag resonerade så här: Om Herren Jesus bekänner sig till dem, välsignar dem och meddelar sig åt dem i den heliga nattvarden, hvarför skulle jag då vägra att deltaga med dem i vår gemensamma herres och frälsares välsignelser? Jag kände vid tillfället i fråga, och visste det för öfrigt, att många af dem åtnjöto mycket mera af Guds närvaro och nåd än jag, och om endast den omständigheten, att de icke, enligt mitt dåvarande omdöme, blifvit döpta, var för mig ett giltigt skäl att förebrå dem, genom att afhålla mig från deras gemenskap, hvarför tillbakahöll då icke Herren, den store mästaren och läraren i Israel, sin välsignelse och tillrättavisade eller straffade dem genom att förvägra dem sitt umgänge? Han förklarar ju likväl själf, att han är nitisk för sin ära. Skall jag då vara mera nitisk än han? Var jag mera helig eller var mitt erkännande af dem af större betydelse än hans? Dessa spörsmål förde mig till min bibel — att omsorgsfullt ånyo undersöka dessa saker. Ty jag tänkte, att endast Guds uttryckliga ord kunde rättfärdiga ett tillvägagångssätt, som är så stridande mot den kristliga känslan och hvarje

högsinnad uppfattning, som den slutna kommunionen, hvilken endast lämnar den egna församlingens medlemmar tillträde till nattvardsbordet. Men efter en omsorgsfull undersökning af Skriften och mycken bön kom jag till den fasta öfvertygelsen, att den ingenstädes berättigar oss att från Herrens bord utestänga odöpta, mycket mindre dem som icke blifvit neddoppade. Ehuru det för ordningens skull är önskligt att dopet föregår nattvarden, så blef jag fullkomligt öfvertygad — och är det alltfort — att det icke i bibeln finns ringaste stöd eller bevis för att dop måste föregå nattvard. Att så icke är fallet säger så väl förnuftet som Nya testamentet. Bevisen för denna åsikt, om sådana behöfvas, skall jag senare få tillfälle att framställa.

Men sedan detta stod fullt klart för mitt sinne, så återstod dock för mig det svåraste och mest obehagliga. En ännu tyngre pröfning skulle möta mig: jag måste ge tillkänna mina förändrade åsikter för mina gamla vänner, särskildt för min bror, som jag älskade såsom Jonatan David och som jag kände som en sträng baptist. Jag fruktade förlora hans varma vänskap, väl vetande, att de som af en eller annan orsak lämnade baptistsamfundet, blefvo betraktade med allt annat än vänliga känslor. För någon tid var jag villrådig. Men slutligen gaf jag vika för min öfvertygelse om det rätta och meddelade honom mina tankar om den slutna kommunionen. Och huru förvånad blef jag icke vid att erfara, att äfven i hans uppfattning skett samma förändring och att han själf varit plågad af en dylik fruktan, att den varma kärlek och sympati, som dittills egt rum oss emellan, skulle gå förlorad.

Som jag nu icke längre kände mig tillfreds-

ställd med att i mitt umgänge och mina sympatier vara bunden inom baptistsamfundets trånga gränser, emedan jag trodde det vara både min plikt och rättighet att räcka brodershanden till alla Guds barn, inställde jag mig för baptistförsamlingen och framlade mina åsikter i nattvardsfrågan och min afsikt att praktiskt tillämpa dem. Detta senare hade jag ännu icke gjort och kände mig icke heller ega frihet att göra det, förr än jag gifvit tillkänna min ställning för församlingen. Svaret blef, att församlingen genom röstning beslöt att neka mig sin gemenskap, på grund af min uttalade uppfattning, att nattvardsbordet skulle vara öppet för alla Guds barn. Men senare beslöts, såsom en försiktighetsåtgärd, att återkalla beslutet om uteslutningen och vänta därmed tills jag öfverträdt någon af församlingens regler, på samma gång de läto mig förstå sin obenägenhet att mottaga mig vid sitt nattvardsbord. Som den följande dagen var en söndag, mottog jag då nattvarden i kongregationalistkyrkan, och en kort tid därefter firade jag Herrens nattvard i metodistkyrkan. Och jag kunde icke förstå annat än att jag hade lika mycken nytta och välsignelse däraf, som någonsin då jag deltagit i den heliga måltiden bland mina baptistbröder. Emellertid tillsattes af församlingen en kommitté för att besöka mig och tala med mig om denna sak, och jag tillsades att inställa mig för församlingen att förhöras, såsom anklagad för att ha brutit mot den slutna kommunionens grundsatser, i det att jag på nyss nämndt sätt firat nattvard bland andra troende än baptister.

Den utsatta dagen kom, och jag infann mig med bibeln i hand för att afvakta resultatet. Medan rannsakningen pågick, förklarade de äldste diako-

nerna och andra tydligt och upprepade gånger, att de ingenting hade emot mig, undantagandes att jag mottagit nattvarden inom andra samfund. De hade gemenskap med mig såsom kristen och räckte mig lika hjärtligt det *kristliga broderskapets hand*, som någonsin förut, men de kunde icke räcka mig handen till *kyrklig gemenskap*, emedan jag vandrade oordentligt. Det var en stor skillnad mellan *kristligt* och *kyrkligt* broderskap. Det förra hade de med mig, det senare icke.

I mitt försvar gjorde jag gällande, att det icke fanns något stöd i Skriften för förfaringssättet, att från nattvarden utestänga odöpta troende eller öfver hufvud någon sann kristen; att bibeln framställde alla troende såsom ett i Kristus, såsom lemmar i hans kropp och berättigade till samma förmåner; att den kyrkotukt vi känna från apostlarna gällde sådana, som antingen gjort sig skyldiga till osedlighet eller uppsåtligt försummat en klar och tydlig plikt eller förvridit evangelii grundsatser, hvaraf frälsningen berodde; att Nya testamentet gjorde skillnad mellan heliga och syndare, lydiga och olydiga, mellan dem som älskade Gud och dem som icke älskade honom, men ingenstädes mellan döpta och odöpta; samt slutligen att många goda kristna, heliga och talangfulla män, som under bön studerat sin bibel för att lära känna hvad som ålåg dem, trodde lika uppriktigt, att de blifvit lika rätt och giltigt döpta med begjutning, som om deras dop skett genom neddoppning. Jag var emellertid icke beredd på att försvara deras åsikter om dopet. Men om Herren var så tillfredsställd med deras dop, att han icke blott lät dem åtnjuta Andens vittnesbörd på barnaskapet, utan också bekände sig till och välsig-

nade dem under själfva nattvardsfirandet, hvilket han uppenbart och på ett särskildt sätt gjorde, så kunde jag icke längre, förklarade jag, neka att räcka dem broderskapets hand. De som voro goda nog för Herren att ha sällskap med, voro goda nog för mig. Jag vågade icke göra anspråk på att vara visare eller bättre än min mästare. Den han mottog, den mottog äfven jag. Dem han hade gemenskap med, med dem ville också jag ha gemenskap.

Utan att ge något svar på dessa mina satser — ehuru en äldste sade, att de med lätthet kunde besvaras — öfvergick nu församlingen att rösta rörande frågan om mitt medlemskap, och jag förklarades från samfundet utesluten. Då saken sålunda var afgjord, bad jag församlingen lämna mig ett rekommendationsbref till upptagande i *kristligt* broderskap med Guds folk, hvarhelst jag sedan måtte komma. Då invändningar gjordes, såsom att detta aldrig förr skett, framhöll jag som skäl för min begäran, att jag snart ärnade resa till främmande ort och sannolikt komme att göra det innan jag förenade mig med något samfund och att jag, på grund af att jag blifvit utesluten, då kunde råka i besvärliga omständigheter, hvarför ett sådant bref på en gång skulle befria mig från dylikt obehag och öppna mig tillträde till Guds folk.

Men jag hade också ett annat skäl: jag ville pröfva sanningen af den bland alla baptister härskande åsikten, som under rannsakningen med mig så ofta och så kraftigt framhölls, att de hade *kristlig* gemenskap med mig och andra, som de icke kunde ha *kyrklig* gemenskap med. Om detta nu verkligen var händelsen, så önskade jag, att de skulle ge mig det begärda intyget såsom bevis på att

deras försäkran var en *verklighet* och icke en tom fras. Men det vägrade de att göra och bekräftade därmed till fullo riktigheten af den mening, jag haft och som jag sedan blifvit styrkt i, att deras skillnad mellan *kristlig* och *kyrklig* gemenskap är en *skillnad utan skillnad* — ett blott munväder — samt att de i mån af sin tillgifvenhet för sina åsikter om dopet och nattvardsvillkoren sakna kärlek eller sympati för alla som tänka olika med dem själfva i dessa saker, d. v. s. som icke äro baptister.

Att deras sätt att behandla mig var i öfverensstämmelse med deras allmänna tillvägagående, därpå är den omständigheten ett bevis, att en inflytelserik baptistförsamling icke så långt därefter uteslöt en af sina äldsta medlemmar för *irrlärighet,* som blott bestod däri, att hon trodde att det var hennes förmånsrätt att deltaga i Herrens nattvard bland andra kristna, lika väl som bland baptisterna, ehuru hon aldrig sagt att hon *ärnade göra det.* En af deras framstående män, en äldste och uppburen predikant, tillspordes en gång om han trodde, att den som icke blifvit neddoppad skulle bli salig. Han ville icke ge ett öppet svar. Men då han därtill blef nödgad, svarade han i hufvudsak sålunda: Jag kan icke säga mig vara visare än bibeln. Och den säger, att ingen skall bli salig som icke lyder evangelium. Men ingen lyder evangelium som icke är döpt med nedsänkningsdop.

Uppenbart är emellertid, att äfven baptisterna kunna omfatta andra kristna med kärlek och sympati. Men det kan endast ske när de för tillfället sätta å sido sina åsikter om villkoren för dop och nattvard och rikta sin uppmärksamhet på evangelii stora hufvudgrundsatser, upptagna med att arbeta

för de oomvändas frälsning. Vid liknande tillfällen skulle de med glädje öppna nattvardsbordet för alla Guds barn, om det icke vore för deras *regler*. Men då denna friare *kyrkliga* anda försvinner, se vi oss förgäfves om efter den *kristliga* gemenskapen. Där den ena finnes, där är ock den andra för handen, och tvärt om. I det ögonblick vi röra vid dopet upplöser hvarje ifrig baptist ovillkorligt all kristlig gemenskap. Hvem har icke härpå sett tydliga bevis vid en väckelse? Det är i sanning oförenligt med deras grundsatser, att erkänna något annat samfund eller predikoembete än deras eget. Ty i följd af deras åsikter om dopet och dess förhållande till Kristi församling kan det icke gifvas någon Kristi församling eller något predikoembete utanför deras eget samfund. Och den omständigheten, att de helt och hållet vägra att ge sina medlemmar rekommendationsbref till något annat samfund än baptisternas, bevisar på ett afgörande sätt att de själfva så betrakta saken.

En man, som hade tillhört metodistkyrkan, blef baptist, och tillfrågad om han hade begärt rekommendationsbref eller yttrat något angående sin afsikt att lämna metodistkyrkan svarade han: Nej, det har jag icke och inte heller ärnar jag det, ty jag anser icke att de ha någon församling eller någon rättighet att ge rekommendationsbref. Detta hade han lärt i sin nya skola, och det är fullkomligt öfverensstämmande med deras allmänna förfaringssätt, liksom de i allmänhet äro mycket angelägna att *så offentligt som möjligt* omtala dylika nyinplantade vittnesbörd, sedan de lyckats vinna någon från ett annat samfund. Men man kan här fråga, hvarför — om de nu ha sådana åsikter — de göra

predikobyte med andra församlingar eller bekännelser, hvilket ju i verkligheten innebär ett erkännande af deras predikoembete och kyrkosamfund. Jag svarar, att detta i många fall sker därför, att deras gudsfruktan är herre öfver deras åsikter, medan i andra anledningen otvifvelaktigt endast är klokhetsskäl. Att vägra ett sådant predikobyte skulle verka allt annat än tilltalande och i allo vara synnerligt oklokt, anstötligt som det vore för de allmänna kristliga känslorna.

Många som tillhöra baptistsamfundet — det skall alls icke förnekas — dela emellertid icke denna själfviska åskådning. Men emedan de föredraga nedsänkningsdopet, ha de förenat sig med baptisterna såsom en *gren* af Kristi kyrka, utan att ta i betraktande deras söndrande och kärlekslösa grundsatser. Andra insågo väl dessas art och upprördes i början vid tanken på, att de genom att omfatta sådana trånga och själfviska meningar skulle vara med om att från församlingens gemenskap utestänga alla andra kristna. Men då de tro nedsänkningen vara det enda rätta dopsättet och hålla för sant hvad baptisterna förestafvat dem, exempelvis den oriktigheten, att dopet för alla religionspartier vore vilkoret för nattvardens åtnjutande, ha de så småningom omfattat dessa åsikter och beslutat sig för att dem försvara. Som en naturlig följd af detta finna de snart sina känslor i samklang med sina grundsatser, som stå i så nära släktskap till katolicismens ofördragsamhet, såsom deras store lärare och ledare Robert Hall, själf baptist, säger: »Jag är fullkomligt öfvertygad, att få af våra bröder ha tillbörligt beaktat den stora likheten mellan den romerska kyrkans anspråk och de grundsatser som innefattas i den

slutna kommunionen, ty *båda äro lika ofördragsamma.* Den ena är beväpnad med pina och straff, den andra, såsom jag hoppas, försmående en sådan hjälp; den ena är ofördragsam på grund af makt, den andra af svaghet.» Och på ett annat ställe säger han, att det eller de baptistsamfund som hylla den slutna kommunionen »göra dörren till sitt samfund — här väl lika med: nattvardsgemenskap — trängre än porten till himmelen.»

Att dessa, den framstående baptistlärarens hårda men sanna och behjärtansvärda ord till sina, beträffande vilkoren för nattvardens åtnjutande oliktänkande meningsfränder, ega alldeles samma, d. v. s. sin oinskränkta och fulla tillämpning äfven på de svenska baptisterna, så väl själfva samfundet som det ur detta utbrutna Åkesonska partiet, känner en hvar som vet, att de från sin nattvardsgemenskap utestänga alla andra kristna.

ANDRA KAPITLET.

Allmänna drag af metodistkyrkans lära.

På jag nu var helt och hållet skiljd från baptistsamfundet och trodde, att det var både min rättighet och plikt att tillhöra någon gren af Kristi kyrka och åtnjuta dess andliga förmåner, började jag omsorgsfullt undersöka åtskilliga evangeliska samfunds läror och kyrkobruk. Som jag skred till verket utan att hysa några sympatier för någon viss

kyrka eller bekännelse, hyste jag den tillförsikten, att vid mitt val med Guds hjälp åtminstone kunna bilda mig ett *opartiskt omdömme.* Men jag vill naturligtvis icke härmed ha sagt, att andra icke varit lika opartiska i sitt val, då detta utfallit i annan riktning än mitt. Jag skall nu i största korthet angifva skälen till att jag föredrog metodist-episkopalkyrkan, utan att i minsta mån vilja förebrå dem som äro af annan mening.

Tre ting måste tagas i allvarligt öfvervägande af hvar och en, som står inför valet af ett särskildt kyrkosamfund: lärans renhet och klarhet, de medel, som erbjudas till andlig förkofran samt tillfällena att göra godt eller tjäna kyrkans stora uppgift, att omvända världen. Efter omkring sex månaders flitig och omsorgsfull undersökning enligt dessa grundsatser och i den fullkomliga öfvertygelsen, att det var min plikt, förenade jag mig med metodist-episkopalkyrkan, emedan jag uppriktigt trodde, att hennes lärobegrepp var renare, mera likt evangelii enkelhet och i större inbördes harmoni; att hennes kyrkobruk voro egnade att bättre befrämja min andliga förkofran och tillväxt i nåden och erbjödo mig rikare tillfällen att göra godt, än något annat kyrkosamfund jag kände. Mina skäl härför framgå, då jag i detta och följande kapitel kortligen skall framställa några af metodistkyrkans läror och kyrkobruk.

Metodistkyrkan antager, i likhet med andra evangeliska kyrkor, läran om treenigheten, människonaturens fördärf, Kristi ställföreträdande försoning, själens odödlighet och ett kommande tillstånd af evig salighet eller evig förtappelse. Den tror, att människan skapades helig, till Guds afbild, med förmåga att välja mellan godt och ondt; att hon i följd

af sin egen fria vilja valde det onda och därmed ådrog sig det straff, som Gud förklarat skulle drabba henne, i händelse af en sådan olydnad. Detta var *döden*. »På den dag du däraf äter, skall du döden dö.» Metodistkyrkan tror, att människan dog på den dagen; hennes kropp blef såsom död i lagens ögon, ty dödsdomen hade blifvit henne förkunnad: »af jord är du kommen, och till jord skall du åter varda.» Och på samma gång inträdde hon i ett tillstånd af andlig död och förlorade gudsbelätet, som bestod i sannskyldig, om också opröfvad helighet och rättfärdighet. I detta dödens tillstånd voro sålunda både kropp och själ inneslutna. All förmåga att göra godt var förlorad, och människan skulle evigt förblifvit död i synden och alltså hela det kommande släktet i henne, så vida icke löftet om en frälsare gifvits och fullbordats. Genom denna nådeshandling erhöll människan förmånen, att liksom börja på nytt — ett andra skede för viljeafgörelse, hvarunder hon kunde återfå det hon förlorat genom synden — nåden och gudsbelätet. Denna Guds nådehandlings stora triumf är Kristi försoning, som erbjuder ett ofelbart läke- eller frälsningsmedel för den syndiga människan. Han var Lammet, bestämdt att offras innan världens grund var lagd, icke allenast för våra synder, utan ock för hela världens. Försoningens välsignelser äro dels villkorliga, dels ovillkorliga. Bland de ovillkorliga må anmärkas: kroppens uppståndelse, både de rättfärdigas och de orättfärdigas, borttagandet af arfsyndens skuld, så att den icke tillräknas oss, och återförlänandet af förmågan åt människan att vända sig från synden och söka Guds nåd i Kristus. Bland försoningens villkorliga välsignelser erinras om: syndernas förlå-

telse, hjärtats förnyelse eller pånyttfödelse genom Anden, heliggörelsen, med andra ord: vår eviga salighet erbjudes oss med villkor, att vi ångra och uppstå från synden, tro på Kristus och frambringa lydnadens frukter. Därför tro vi på Gud, alla människors frälsare, men synnerligt deras som tro, likasom att Kristus gaf sig själf till en *återlösning för alla.* Men dock: den som icke tror, *skall bli fördömd.*

Metodistkyrkan tror alltså, i öfverensstämmelse med Skriftens hela innehåll och syfte, att lif och salighet fritt erbjudas alla människor, och att Gud ger hvarje sedligt förnuftigt väsen tillräcklig nåd att kunna mottaga de erbjudna evighetsförmånerna, och att han på grund däraf uppfordrar hvarje enskild att för sin del välja, hvem han vill tjäna, förmanande och bedjande honom att välja lifvet, men lämnande honom frihet att välja döden. Hon tror, att Gud aldrig har användt och aldrig skall använda någon oemotståndlig makt för någons frälsning, men att alla ha samma frihet att mottaga och samma frihet att förkasta den manande inbjudningen.

Sålunda tillskrifver metodismen *Guds nåd* hela äran för människans frälsning och salighet, under det den kastar hela skulden för syndarens försummelse och däraf följande fördärf på honom själf. Han kunde ha kommit, men han *ville icke komma.*

Metodistkyrkan fasthåller vidare, att det är hvarje troendes förmånsrätt att ega Andens vittnesbörd, så att de kunna veta sig vara upptagna till Guds barn, i det vittnesbördet i deras hjärtan ropar: Abba, käre fader, och de därför kunna med Johannes säga: Därpå veta vi att vi blifva i honom och han i oss, af Anden, som han har gifvit oss. Detta

är icke desto mindre en af metodismens egendomligheter, om också andra häri tänka och lära lika nu för tiden. Det fanns en tid, då metodisterna ansågos och framställdes som en hop vilda *fantaster*, som påstodo sig veta vara Guds barn. De blefvo förebrådda af alla kalvinska kyrkosamfund för ett egenrättfärdigt prålande med sin fromhet, därför att de bekände sig ega Andens vittnesbörd. Från detta håll påstods, att ingen kunde veta om han var en kristen eller ej. Han kunde ha ett *svagt hopp*. Men han måste vänta i ovisshet tills efter döden eller domen. Om det då visade sig att han var en bland de utvalda, så var det godt, hvarom icke, måste hans hopp förgås. Och i samma mån som en människa var viss om sin salighetssak, var det troligt att hon var bedragen, och om hon var fullkomligt säker på att hon egde Guds nåd, var hon helt visst utan den. Vi äro glada att en bättre uppfattning i närvarande tid gjort sig gällande, och vi hoppas få se surdegen verka tills hela massan är genomsyrad. Må det emellertid icke förglömmas, att metodisterna voro de första i nyare tiden som lärde, att en människa kan veta om hon är ett Guds barn, och att de gjorde det på bekostnad af sitt anseende hos andra trosbekännare. Hvem skulle hela sitt lif vilja lefva i ovisshet om huruvida han vandrade till himmelen eller direkt till helvetet? Intet under, att de som trodde att detta var oundvikligt, ansågo religionen som en mycket sorglig sak, en *förfärlig hemlighet*. »Men en högre väg vill jag visa eder.»

Läran om kristlig fullkomlighet eller hjärtats helighet är också någonting för metodismen utmärkande. Och det var den läran som först tilldrog

sig min uppmärksamhet. Det är för mig och hvarje verklig metodist en mycket stor vikt och betydelse i läran om fullkomlig kärlek. Och det är en stor förmån att få lyssna till deras predikan, som icke blott förkunna denna välsignelse, utan äfven själfva ega den; men i synnerhet att få medverka för utbredande af skriftenlig helighet — lika nödvändig som välsignelsebringande.

Metodistkyrkan tror icke på någon *absolut* fullkomlighet. Den tror, att människorna nödvändigt fortfara att här i lifvet vara ofullkomliga i många saker. De äro ofullkomliga i kunskap och redan därför utsatta för många misstag, både i tankar, ord och handlingar. Men Gud dömmer efter hjärtats uppsåt. Och när det är rent, så tillräknar han oss ingen synd, ehuru våra gärningar äro ofullkomliga och till och med i sig själfva stridande mot hans vilja, förutsatt att vi bruka alla tillgängliga medel till upplysning om våra förpliktelser. Metodisterna tro, att människan, så länge hon är i kroppen, är blottställd för synd och utsatt för frestelser, enär äfven Kristus blef frestad, dock utan synd. Men de tro också, att det är allas förmånsrätt att ega den af Kristus utlofvade välsignelsen till de renhjärtade; att de med David få bedja om ett rent hjärta och en ny viss ande, i förvissning om att erhålla det; att de kunna bli fullkomliga i kärlek, så att de älska Gud af *allt sitt hjärta* och sin nästa såsom sig själfva; att de kunna bedja med Paulus, icke i otro, utan i fullkomlig tro, att fridens Gud måtte helga dem till hela deras varelse, att hela deras ande och själ och kropp måtte varda behållne ostraffliga vid vår Herre Jesu Kristi tillkommelse.

Metodistkyrkan tror, att det är alla kristnas

förmånsrätt att åtnjuta den fullkomliga kärlekens välsignelse i detta lifvet, af följande skäl:

1) Gud är oändligt kärleksfull och vill tilldela människan den högsta möjliga grad af lycksalighet. Men hon kan endast ega en sådan lycksalighet då hon är helig eller befriad från synden och återställd till Guds afbild, som består i rättfärdighet och helighet.

2) Gud är frälsningens upphofsman, Jesus Kristus är offret för människans synd, den helige Ande är hennes heliggörare. Och hvem vågar säga, att en frälsning som ombesörjes af den treenige Guden skulle vara otillräcklig att frälsa från all synd? Att den oändligt vise och helige Frälsaren åtagit sig att frälsa människan, men icke mäktat åstadkomma en för henne fullständig eller fullkomlig frälsning från synden?

3) Guds ord fordrar det: Du skall älska Herren din Gud af allt ditt hjärta och af all din själ och af all din håg, och din nästa såsom dig själf. Varen helige, ty jag, Herren eder Gud, är helig. Varen fördenskull fullkomlige, såsom eder himmelske fader är fullkomlig. Sammanhanget visar, att det som fordras är fullkomlighet i kärlek. Icke kräfver väl Herren det omöjliga eller det som icke hans nåd förlänar människan förmåga att utföra? Vore det honom likt?

4) Det lofvas lika stor helighet genom Kristus, som ordet fordrar: Och Herren din Gud skall omskära ditt hjärta, att du *skall älska* Herren din Gud *af allt ditt hjärta*, 5 Mos. 30: 6. Och jag skall stänka öfver eder rent vatten, och I skolen varda rene. Ifrån alla edra orenheter och ifrån alla edra afgudar skall jag göra eder rena. Och jag skall

gifva eder ett nytt hjärta, och en ny anda skall jag ingifva i edert bröst, och jag skall borttaga stenhjärtat utur eder kropp och gifva eder ett hjärta af kött. Och jag skall ingifva min anda i edert bröst och så göra, att I vandren uti mina stadgar och hållen och gören mina rätter, Hes. 36: 25—27. Och Jesu Kristi, hans sons blod renar oss från all synd, 1 Joh. 1: 7. Om vi bekänna våra synder, så är han trofast och rättfärdig, att han förlåter oss synderna och *renar oss från all orättfärdighet.* Och aposteln förklarar, att det just var för detta ändamål, det att han skulle helga sitt folk, som Kristus utgaf sig till återlösning för våra synder: Såsom ock Kristus har älskat församlingen och utgifvit sig själf för henne, på det att han skulle helga henne, efter att hafva renat henne i vattnets bad, genom ordet, på det att han skulle för sig framställa församlingen såsom härlig, icke hafvande fläck eller skrynka eller annat sådant, utan att hon skulle vara helig och *ostrafflig,* Ef. 5: 25—27. Jämför Es. 1: 18, 25; Jer. 33: 8; Tit. 2: 14; 1 Joh. 4: 16—18 m. fl.

5) Om detta bad Jesus, apostlarne och profeterna. Frälsaren beder i sin sista bön på jorden för sina lärjungar: Helga dem i din sanning, ditt tal är sanning, Joh. 17: 17. Paulus bad för tessalonikerna — för att än en gång hänvisa till detta härliga ställe: Men fridens Gud själf helge eder till hela eder varelse, och hela eder ande, själ och kropp varde behållne ostraffliga vid vår Herre Jesu Kristi tillkommelse, 1 Tess. 5: 23. Aposteln beder här i de mest tydliga ordalag om välsignelsen af fullkomlig helgelse i detta lifvet och tillägger: Trofast är den som kallar eder; han skall ock göra det. I Ef. 3: 14—21 säger samme Paulus: Fördenskull

böjer jag mina knän för vår Herre Jesu Kristi fader, af hvilken allt hvad från fader kommer i himmelen och på jorden har sitt namn, att han ville gifva eder efter sin härlighets rikedom, att I varden stärkta med kraft genom hans ande till den invärtes människan, att Kristus må bo genom tron i edra hjärtan, på det att I, rotade och grundade i kärlek, kunnen förmå begripa med alla heliga hvad bredden och längden och djupet och höjden är, och känna Kristi kärlek, som öfvergår kunskapen, på det att I mån varda uppfyllda intill all Guds fullhet. Men honom, som förmår göra utöfver allt, vida mera än vi begära eller tänka, efter den kraft som verkar i oss, honom vare ära i församlingen genom Kristus Jesus bland alla släkten i evigheters evighet! Amen. Hvem vågar säga att Jesu och Pauli bön aldrig blef hörd?

6) Apostlarne och många af de första kristna lefde i åtnjutande af denna välsignelse. Paulus säger: Jag är korsfäst med Kristus, och jag lefver icke mera jag, utan Kristus lefver i mig; och det jag nu lefver i köttet, det lefver jag i tron på Guds son, som älskat mig och gifvit sig själf för mig, Gal. 2: 20. Och vidare: I ären vittnen, och äfven Gud, huru *heligt och rättfärdigt och ostraffligt* vi uppträdde hos eder, som tron, 1 Tess. 2: 10. En skara af vittnen ha uppträdt i kyrkan, som burit vittnesbörd om denna läras sanning, icke blott med sina läppar vittnat om hvad Guds nåd fått uträtta med dem, utan äfven med sitt gudhängifna lif visat, att Kristi blod renat dem från all synd. De ha lefvat och fröjdat sig i en *fri och fullkomlig* frälsning. Och när Herren kallade dem, gingo de hädan i triumferande tro, afgifvande ännu vid dödens tröskel det härligaste vitt-

nesbörd om helgelselärans sanning. Hvar och en, som har detta hopp till honom, han renar sig, såsom han är ren.

Detta lär metodismen och skiljer sig därmed från andra bekännelser, som, om också enskilda undantag gifvas, göra det sjunde kapitlet i Romarebrefvet till måttstock för praktisk kristendom. Men där beskrifver aposteln ögonskenligen den uppväckte syndarens tillstånd, där han oförändrad och olycklig kämpar under lagen. Inga ord kunna bättre skildra detta tillstånd, än den fjortonde versen: *Jag är köttslig, såld under synden.* Det finns icke ett enda ställe i bibeln, som framställer syndarens belägenhet mera hjälplös och förtviflad. Huru olika skildrar icke Paulus den kristne i det följande kapitlet, då han säger: Så är nu ingen fördömmelse för dem som äro i Kristus Jesus, de som icke vandra efter köttet, utan efter Anden. Ty Andens lag, som tillhör lifvet i Kristus Jesus, *har gjort mig fri ifrån syndens och dödens lag,* Rom. 8: 1, 2. Och omedelbart efter anger han grunden därtill: Ty det, som lagen icke kunde åstadkomma, i det han var försvagad af köttet, det gjorde Gud, sändande sin son i syndigt kötts liknelse och för syndens skull och *fördömde synden i köttet, på det att lagens fordran skulle vara fullbordad i oss, som icke vandra efter köttet, utan efter Anden.*

Men motståndarne till denna lära säga, att ingen människa kan lefva utan att synda. Och de påstå att bibeln så talar. Men det säger den ingenstädes, utan så här: Det är ingen människa som icke syndar, 1 Kon. 8: 46. Det är något helt annat: alla ha syndat och äro utan berömmelse inför Gud. Samma tanke upprepar Johannes, då han för-

säkrar: Säga vi, att vi icke hafva synd, så bedraga vi oss själfva, 1 Joh. 1: 8. I den näst följande versen förklarar han själf sina ord sålunda: Om vi säga, *att vi icke hafva syndat,* så göra vi honom till lögnare och hans ord är icke i oss. Såsom ville han säga: om vi påstå, att vi inga synder ha att få förlåtelse för eller att vi icke äro i behof af förlåtelse, så bedraga vi oss själfva och göra honom till lögnare, som förklarat alla ha syndat och vara utan berömmelse.

Under det sålunda denna lära, som fasthåller att människan icke medan hon lefver, utan genom döden varder befriad från synden, stöder sig på det som intet stöd erbjuder, men icke desto mindre nästan med nödvändighet leder till ett, om också icke alltid klart insedt, ursäktande af synden, utvärtes eller invärtes, så är metodismens härliga hopp detta: Om vi bekänna våra synder, så är han trofast och rättfärdig, så att han förlåter oss synderna och *renar oss från all orättfärdighet,* eller förklarar den med samme apostel till Guds nåds förhärligande: Jesu Kristi hans sons blod renar oss från *all synd.* Hvem kan tveka i valet beträffande dessa läror, då han betänker deras uppbärande grund, deras natur och syftemål? Hvilkendera motsvarar bäst människans behof? Hvilken af dem öfverensstämmer bäst med *hans* nåd, makt och visdom, som är frälsningens gudomlige upphofsman? Skulle Herren Jesus åtaga sig att frälsa människan och lämna detta verk ofullkomnadt, för att låta det fullbordas först genom döden eller något annat medel? Nej, och åter nej! Vi ha en fullkomlig försoning för synden, en fullkomlig frälsare, en fullkomlig frälsning *nu, i detta lifvet,* oss erbjuden utan penningar och för intet.

Men under det metodistkyrkan afgjordt vidhåller, att det är hvarje troendes förmånsrätt att ega den helgelse, utan hvilken ingen får se Herren, vill den kraftigt inskärpa, att allt är af fri, oförskylld nåd *genom tron* på Jesus Kristus. Därför lärer den, att en kristen kan affalla, hvilken grad i nåden han än må ha uppnått, och varnar därför allvarligt: den som står, se till att han icke faller. Metodisterna tro, att kristna kunna falla, därför att de ännu äro i ett *pröfningstillstånd,* hvilket icke vore händelsen, om ingen möjlighet funnes för dem att bli förtappade. Men just därför att det andliga lifvet beror af den lefvande tron på Kristus, och denna tro kan förloras och därmed det lifvet, är denna sorgliga möjlighet klar och obestridlig.

Hvad åtminstone Sverige vidkommer, så är det egendomligt, att metodistkyrkan ofta af det luterska presterskapet förebrås för att drifva den satsen, att en kristen icke kan affalla. De behöfva då intet annat bevis för metodismens irrlärighet än denna enkla och dräpande fråga: kan ni föredraga metodistkyrkan framför vår evangeliska kyrka, då metodisterna hylla en så uppenbar villfarelse som den, att bara man blir omvänd, och i synnerhet metodist, förstås, så är allt väl, så kan man inte under några omständigheter gå förlorad? Men då dessa presterliga läromästare tvingas att erkänna falskheten af sin beskyllning, måste de blygas för sin okunnighet i saken eller för — någonting annat, men taga då gärna sin tillflykt till det påståendet, att denna skadliga villfarelse i alla fall tillhörde den »ursprungliga metodismen» — ett försök att rättfärdiga ett falskt påstående genom att göra ett nytt. Visste man icke att statskyrkans prester i allmänhet med nedlåtenhet

eller ovilja betrakta de fria kyrkosamfunden och deras arbete och därför äro mer eller mindre ur stånd att hvad som rör dem tänka klart och fördomsfritt, så hade man rätt att förvåna sig öfver sådana tillvitelser. Ty bortsedt från att okunnighet å det presterliga hållet härvidlag alldeles icke kan ursäktas, så borde det vara tydligt för hvarje tänkande människa, att för ifrågavarande åsikt intet rum finns i metodistkyrkans teologi. Äfven i erkända villfarelser plägar finnas ett inre sammanhang — ett system. Nu erkänna alla, att metodismen lär, att Gud vill att alla människor skola varda frälsta, och naturligtvis då äfven, att hvar och en har frihet att mottaga eller förkasta frälsningen. Hvarpå skulle då den satsen stödja sig, att en kristen icke kan affalla? Är det icke självklart, att om människan kan motstå Guds ande — verkligen välja lifvet *eller* döden, hon också kan affalla och gå evigt förlorad? Om en kristen icke *kan* affalla, så måste det bero på Guds bestämda beslut, att han *skall* varda salig, trots allt som kan möta, alltså på det ovillkorliga nådavalet. Ty är viljan fri, så är ock den möjligheten för handen, att människan till följd af syndens bedragelse öfverlämnar sig åt det onda och varder förtappad. Båda höra med nödvändighet tillsammans. Beskyllningen är alltså icke blott fullkomligt obefogad, utan också alldeles meningslös, ovärdig personer med anspråk på bildning och intelligens.

Då vi emellertid erinra oss hvilket oerhördt inflytande den kalvinska läran, att Gud utvalt endast en del människor till frälsning och förkastat de öfriga, utöfvat och ännu utöfvar på det kyrkliga och religiösa lifvet, särskildt i England och Amerika, så springer det oss genast i ögonen, att framhäfvandet

af Guds fria nåd i Kristus hör till metodistkyrkans viktigaste uppgifter. Då vi här i Sverige äro vana vid att en hvar medger, att alla *kunna* varda saliga, så äro vi ur stånd att rätt fatta hvilken allvarlig och ihållande kamp metodistkyrkan måst utkämpa i dessa länder, för att göra den sanningen gällande.

Under sådana förhållanden har man ingen rätt till förundran, om religiöst intresserade, som hemma hos sig lefva under intrycket af nödvändigheten i denna strid för evangelisk sanning, stundom påstå, att metodismen icke är så behöflig i vårt land, där redan »folkkyrkan» eger en så »fri och rent evangelisk» lära om frälsningen. Men till dessa våra vänner kunna vi emellertid säga:

Den kalvinska utkorelseläran är dyster. Det är sant. Och vi tacka Gud, att den är så godt som okänd i våra bygder. Men vi ha andra villfarelser att bekämpa i stället — just från den där »folkkyrkan» med dess »fria och rena» frälsningslära. Om det är möjligt, att vi icke till fullo kunna uppskatta de hinder, som den engelska kyrkans utkorelselära lägger i vägen för metodismen inom den engelsktalande världen, och det arbete som erfordras för att dem undanrödja, så torde våra vänner där å sin sida icke alltid tillräckligt beaktat *de* hinder vår statskyrka genom sin lära om frälsning och syndernas förlåtelse i dopet och nattvarden reser upp mot just den »evangeliska» sanningen, att frälsningen endast är i Jesus, och därför mer eller mindre kunna förgäta behofvet att i möjligaste mån dem aflägsna. Sannningen är emellertid den, att metodismen är lika behöflig där man stadigt bekänner: »är jag döpt, så är det mig ock tillförsäkradt, att jag skall varda salig», och: »därför gå vi till den heliga nattvarden,

att vi måtte undfå syndernas förlåtelse» — så lära statskyrkans bekännelseskrifter — som där man tror på men knappast offentligt förkunnar det ovillkorliga nådevalet. Om människan blir förhärdad genom en lära som framställer Gud såsom partisk för en del af släktet, eller insöfd i syndasäkerhet genom nitisk undervisning om sakramenternas frälsande kraft, det är väl ändå likgiltigt. Icke minst i det senare fallet, där man icke, såsom i det första, väntar på ett Guds särskilda ingripande för deras räkning, som varda frälsta, behöfver metodismens gamla fältrop ljuda:

Vakna upp, du som sofver, och stå upp ifrån de döda!

TREDJE KAPITLET.

Dopet.

Beträffande dopet lärer metodistkyrkan, att det bör meddelas åt de små barnen. Den ser visserligen icke i åsikterna om de lämpliga föremålen för dopet och själfva dopsättet förutsättningarna eller villkoren för nattvardens åtnjutande, men fasthåller, att dopet är ett utvärtes och synligt tecken på ett af Anden utfördt invärtes och osynligt nådeverk. Det är ett tecken på den rättfärdighet, som inneslutes i det nya förbundet, men också ett insegel på förbundet mellan Gud och oss, ett högtidligt erkännande å vår sida af detta förbundsförhållande och dess förbindelser, framför allt dock en

Guds nådehandling med människan, där välsignelserna icke äro mindre därför att de icke blifvit närmare dogmatiskt fastställda.

Att troende och deras späda barn äro rätta föremål för dopet, är enligt metodistkyrkans uppfattning uppenbart af följande skäl:

1) Dopet blef tydligtvis af Kristus och apostlarna ansedt såsom trädande i omskärelsens ställe, likasom nattvarden medgifves vara kommen i stället för påskalammsmåltiden. Då omskärelsen gällde dem till gamla förbundet hörande, äldre och små barn, så borde man väl kunna vänta, att dopet, som trädde i dess ställe, också skulle utsträckas till barnen, så vida detta icke blifvit förbjudet. Men något sådant förbud finns icke. Om de troendes små barn då voro berättigade till omskärelseförbundets förmåner, så äro de väl nu berättigade till döpelseförbundets. Man får ej förbise, att det förbund, hvars insegel omskärelsen var, i alla *väsentliga* delar är detsamma som det förbund, hvars insegel är dopet. Det är fördenskull icke en sådan det gamla förbundets ceremoni, som icke längre har någon betydelse, utan det är det abrahamitiska trosförbundets insegel. Abraham undfick omskärelsens tecken såsom ett insegel på sin rättfärdighet. Kyrkan är därför väsentligen densamma nu som då; endast att dess ledande grundsatser blifvit mera fullständigt utvecklade, fullkomnade och förda i ljuset genom evangelium och i allting afpassade efter hennes nuvarande tillstånd, under den evangeliska nådeshushållningens fullhet. Om alltså icke en af kyrkans i det gamla förbundet mest utmärkande ceremoniella instiftelser gått alldeles förlorad, så måste dopet ha kommit i omskärelsens ställe. Att erkänna att den gamla förbunds-

måltiden har sin motsvarighet i det nya förbundet, men förneka att det gamla invigningstecknet har någon sådan motsvarighet, är en så skriande motsägelse, att ett sådant påstående endast kan förstås, då man ihågkommer att det helt enkelt är en nödvändighet för dem att så tala, som nu en gång fått för sig att det *måste* vara orätt att döpa barn och att därför allt som talar för deras dop *systematiskt måste förnekas.* Eller bör det icke vara tydligt för en hvar, att dopet lika mycket som nattvarden har sin förebild i det gamla testamentet? Liksom den senare erbjuder delaktighet i det nya, det sanna påskalammet, hvars blod räddar oss undan den världen hotande domen, så innebär det förra — dopet — den nya, den sanna invigningen till delaktighet i Guds rikes förmåner, såsom omskärelsen var den förskuggande invigningen till det gamla förbundets. Liksom därför det ursprungliga förbundstecknet utsträcktes till barnen, så måste äfven fallet vara med det som sattes i dess ställe. Följande ord af Paulus i Kol. 2: 11 afgöra förhållandet mellan dop och omskärelse: »I hvilken I ock hafven blifvit omskurna med en omskärelse, som icke är gjord med händer, genom afklädandet af köttets syndakropp, genom Kristi omskärelse, med honom begrafna i dopet.» Lärer då någon, att I skolen låta omskära eder? Nåväl, detta är vår omskärelse — dopet. Justinus Martyr, som lefde fyrtio år efter den siste aposteln, säger: »Vi, som genom honom (Kristus) hafva tillträde till Gud, hafva icke undfått denna köttsliga omskärelse, utan en andlig omskärelse, och vi hafva mottagit den i dopet.» Vidare säger han: »*Vi äro omskurna genom dopet med Kristi omskärelse.*»

2) Kristus förklarar, att de små barnen tillhöra hans rike. Låten de små barnen komma till mig och förmenen dem icke, ty sådana höra himmelriket till, eller — enligt grundtexten — ty himlarnas rike är sådanas*). Om alltså nådesförbundet omfattar dem, såsom de fleste nu för tiden bekänna sig tro, hvarför då neka dem detta förbunds insegel?

3) Herren befallde sina lärjungar att gå ut i hela världen och göra alla folk till lärjungar, döpande dem o. s. v., det vill säga: i det I döpen dem, eller: genom att döpa dem. Genom dopet gjordes, invigdes man till Jesu lärjunge. Apostlarna voro bekanta med det sätt, hvarpå proselyter gjordes för den judiska religionen, och de måste naturligtvis antaga, att de skulle gå ut och göra proselyter för Kristi religion på samma sätt, alldenstund de fått anvisning att bruka samma ceremoni. För att handla annorlunda, hade de måst erhålla en särskild befallning — den att icke döpa barn. Ty den judiska seden vid upptagandet af proselyter var att döpa föräldrarna *och deras barn.* De ville naturligtvis förfara på samma sätt med dem som blefvo omvända till den kristna religionen.

Det är därför utan all betydelse, när det invändes: det finns intet bestämdt bud i Skriften för barnens dop. På samma sätt kan man bevisa att kvinnor icke få deltaga i nattvardens begående. Ty ingen kvinna var med vid dess instiftande, och inga

*) Kristus säger således egentligen icke, att de små barnen tillhöra Guds rike, utan att Guds rike tillhör de små barnen; om detta i grunden kan anses vara samma sak, så framställes denna *starkare* genom den riktiga öfversättningen.

3.3 kvinnor berättas någonstädes i Nya testamentet någonsin ha varit med, då den i de apostoliska församlingarna firades. Och på alldeles samma sätt kan man bevisa, att första dagen i veckan icke bör firas som sabbat. Det har sagts, att detta bruk hvilar på just samma grunder som barnens dop, nämligen en ursprunglig inrättning eller ett apostoliskt bruk, härledt af Skriften och gilladt och bekräftadt af hela den första kyrkan. Häraf är det tydligt, att de enda baptister som i dessa stycken tänka och handla följdriktigt äro sjundedags-baptisterna, som också adventister kallas. Men deras grunder för förkastandet af söndagen som sabbat, finna våra svenska baptister lika ohållbara som andra kristna.

3.4 4) Det säges i Nya testamentet, att apostlarna döpte *deras hus* (familjer) *som trodde*. Lydia och fångvaktaren i Filippi tjäna därpå som exempel. Dessa händelser framställas på ett sätt, som måste föranleda läsaren att tro, att barn blefvo döpta. Det oemotsägliga är: a) att barnen höra till huset, familjen; b) att ingen därför kan säga, att det är obibliskt att döpa barn; c) att om det vore orätt, att troende föräldrars barn döpas, så har Herren här lämnat oss exempel, som icke duga att rätta sig efter. Men då är icke Nya testamentet — åtminstone ej i dessa stycken — ingifvet af den helige Ande. Men om detta är orimligt — för troende kristna — så *tvingas* man helt enkelt att i familjedopen se erkännandet af de smås dop. För öfrigt tyckes det för vanligt förstånd vara ofattligt huru familjedop — i sin allmänlighet — kunna förekomma, om man därifrån utesluter barnen. Har emellertid ingen annan apostel talat om barn i sam-

band med dopet, så har åtminstone Petrus gjort det i sitt tal på pingstdagen, där han vänder sig till judarna, som alltid och riktigt ansett sina barn såsom innefattade under förbundets förmåner, och säger: Ty åt eder är löftet gifvet och *åt edra barn*, Apg. 2: 39. Hvem är det som verkligen kan tro, att judarna utan minsta märkbara motsägelse eller invändning skulle försakat en förmån, sett en inrättning upphäfd — familjedopen — för hvilken de alltid haft den mest vördnadsfulla och innerliga tillgifvenhet? Och likväl förefanns beträffande denna sak alls ingen oenighet mellan de troende judarna och den första församlingen. En del judiska föräldrar, som trodde på Jesus, komma, såsom seden och plikten i kyrkans alla tider varit, och frambära sina barn inför Gud; men lärjungarna förmena dem det. En viktig fråga skall nu afgöras, en fråga af största intresse för hvarje jude, den om deras barn skola erkännas tillhöra den *kristna* kyrkan eller ej, om de få *invigas* till dess medlemmar. Mästaren inskrider själf och försvarar barnens rätt, sägande: »Låten de små barnen komma till mig och förmenen dem icke; ty Guds rike tillhör sådana. Frågan är afgjord. De små erkända. Föräldrarna glada.

5) Att hela den första kyrkan brukade barndop framgår af följande utdrag från de äldsta kyrkofäderna. Justinus Martyr — som enligt Hagenbach föddes omkring 103 efter Kristi födelse, i början af Trajani regering eller ungefär samtidigt med aposteln Johannis död, hvilken enligt Ireneus berättelse då inträffade — säger: »Flere ibland oss, så väl män som kvinnor, sextio och sjuttio år gamla, hvilka *från barndomen* (ek *paidon) blifvit gjorda till lärjungar*, fortfara i sin återhållsamhet.» Men att

göra barn till Kristi lärjungar kan, med Jesu ord för ögonen: gören alla folk till lärjungar, *döpande* dem, icke betyda något annat, än att genom dopet inviga dem till Kristi lärjungar. Ireneus, lärjunge till Polykarpus, som i sin ordning var aposteln Johannis lärjunge, säger: »Kristus kom för att frälsa alla genom sig själf, alla, säger jag, *som genom honom pånyttfödas till Gud*, spädbarn, små barn, ynglingar och äldre.» Att Ireneus med uttrycket »pånyttfödas till Gud» afser dopet är fullt tydligt däraf, att han på ett annat ställe i samma skrift kallar dopet: nya födelsens dop till Gud, liksom ock af hvad han litet längre fram säger: »Då Kristus öfverlämnade åt apostlarna *makten till pånyttfödelse till Gud*, sade han: Gån ut och gören alla folk till lärjungar, *döpande* dem.» Och Justinus Martyr säger, på tal om dem som omfatta kristendomen: »Därpå ledsagas de af oss till någon plats, där vatten finnes, *och pånyttfödas på samma pånyttfödelsesätt, hvarpå vi blefvo pånyttfödde, ty de blifva tvagne i vattnet* — —.»

Man må huru mycket som helst och med full rätt betona det olämpliga eller oriktiga i att kalla dopet »pånyttfödelse.» Men därom är icke här fråga — endast den saken gäller det, att både Ireneus och Justinus *kalla* dopet nyfödelse. När därför den förre talar om spädbarns och små barns »pånyttfödelse till Gud», så är det helt enkelt omöjligt att bortresonera, att han talar om *deras dop*. Man kan försöka göra det, men visar bara därmed att man beslutat, att barndopet *icke får* vara rätt, att deras ord som tala om dess tidiga förekomst eller apostoliska ursprung *måste* förnekas! Det får emellertid icke förgätas, att vi här ha att göra med

män som icke *kunde* vara okunniga om hvad som i detta fall var apostolisk sed eller icke. Det må upprepas, att Ireneus, som talar om spädbarnsdopet såsom om den naturligaste sak i världen, såsom yngre var Polykarpus' synnerligt förtrogne lärjunge, och Polykarpus var en af aposteln Johannis mest hängifna och framstående lärjungar. Att Ireneus genom sin lärare Polykarpus, hvars ord han förklarar sig ha nedskrifvit, icke på papper, »men i sitt hjärta», mer än väl hade reda på den apostoliska seden, hvad dopfrågan beträffar, då Polykarpus stod i så nära förhållande till aposteln, kan väl icke den allramest afgjorda motståndare till barndopet förneka, ty det begriper den enfaldigaste. Och dessa män voro gudfruktiga sanningens kämpar, som beseglade sin tro och sina ord med sitt blod.

Och hvad säger den lärde och fromme kyrkofadern Origenes? Han föddes enligt Eusebius år 185, alltså omkring 80 år efter aposteln Johannis död. Jo, han säger: »*Alltifrån apostlarna* har kyrkan erhållit den traditionen, att dopet skall meddelas äfven åt de små barnen.» Att han här talar om verkligen »*små*» eller späda barn, det framgår af ett annat ställe, där han förklarar hvarför de små barnen döpas: emedan ingen är ren från syndens besmittelse, »*om ock hans lif på jorden endast vore en dag långt.*»

De som veta något alls om Origenes, veta att hans lärdom var lika ovanlig som hans gudsfruktan var djup och att äfven han är en martyrskapets hjälte. Hvem kan verkligen tro att han, så nära på den apostoliska tiden, icke visste apostlarnas ställning och sed, beträffande en så allmän fråga som den om dopet? Eller att han skulle medvetet kunna

ljuga? Hvilken fördel skulle han haft däraf? Endast skammen. Ty det hade då varit lätt att, stödd på fullgiltiga bevis, slunga honom i ansiktet: det är lögn! Men att all motsägelse uteblef, det bevisar till fullo, att han *talade sanning,* då han sade att barndopet härledde sig från apostlarna.

Cyprianus var biskop och dog som martyr år 258. Han höll ett kyrkomöte i Kartago, där den frågan bragtes på tal, om man skulle döpa barnen strax vid födelsen eller först på åttonde dagen. Och kyrkomötets enhälliga beslut var, att barnen för att döpas icke behöfde vara åtta dagar gamla. *Alla* voro öfverens om att barnen *borde* döpas — endast om tiden för deras dop var det fråga. Gregorius af Nazians i det fjärde århundradet säger: »Hela kyrkan brukar barndop; det har icke blifvit infördt genom kyrkomötesbeslut, utan har alltid varit i bruk.» Pelagius förklarade, att han »aldrig hört ens någon gudlös kättare, som påstått att barn icke skulle döpas.» Augustinus, född år 353 och en bland de största af kyrkofäderna, säger: »Kyrkans sed att döpa de små skall ej föraktas, icke heller på något vis anses öfverflödig, icke heller tros, om den ej vore en apostolisk öfverlämning.» Beträffande dem, som ogillade läran om arfsynden, men erkände, att de små barnen skulle döpas, säger han, att de gjorde detta medgifvande emedan »*de ej kunde komma någon väg mot hela kyrkans utom allt tvifvel på Herrens och apostlarnas öfverlämning grundade myndighet* (auktoritet). Det lyckas icke att få hans: »utom allt tvifvel» att betyda detsamma som: »utan tvifvel», så att uttrycket blott skulle innebära en *förmodan.* Nej, orden innehålla den vissa försäkran, att saken är ställd »*öfver hvarje tvifvel*», att

intet tvifvel alls råder i frågan. När baptisterna, för att förtaga kraften af detta svårfrånkomliga vittnesbörd för barndopets apostoliska ursprung, invända, att Augustinus äfven rekommenderade barnkommunion, så visar sig hans ärlighet och sanningskärlek på fullaste vis, när han för barnkommunionen *icke* åberopar sig på någon apostolisk sed, utan på den romerske biskopens mening eller vilja. Augustinus må i åtskilliga stycken ha farit vilse. Men han var en *ärlig* man och af *omfattande lärdom*, så att han sade hvad han visste och visste hvad han sade.

Det låter så styft och är därför ofta tillräckligt för att till baptistdopet drifva eller leda nyomvända enfaldiga och okunniga, då man säger: vi bygga på Nya testamentet, inte på kyrkofäderna — det må barndöparne göra! Men vi ha ännu aldrig sett ett enda bevis ur Nya testamentet *mot* barndopet framdragas af dem som berömma sig af att i detta stycke så uteslutande tro och handla enligt just Nya testamentet. Och hvad kyrkofäderna angår, så äro de för oss ingenting annat än *vittnen, som berätta hvad som var apostolisk sed.* Ärliga människor ha anspråk på att bli trodda. Skulle den regeln gälla öfverallt annanstädes i lifvet, men icke här? Skulle de omnämnda blodsvittnena ljuga, då de tala om barndopet såsom en apostolisk inrättning, när alla erkänna att de äro sanningsenliga, då de berätta om andra ting? Man må ej missunna barndopets förkastare det förunderliga modet och viljan att tro detta.

Hvarje fördomsfritt sinne, hvars första fråga är, icke: kan barndopet anses lämpligt eller riktigt? utan: finnas några afgörande bevis för barndopets apostoliska ursprung? måste böja sig för sådana mäns

vittnesbörd, som de ofvan nämnda. De som det icke göra, de ha nu en gång fått för sig att barndopet *icke kan* vara rätt. Och dem må man gärna lämna.

Om barndopet skulle ha införts *efter* den apostoliska tiden, så är det alldeles omöjligt att tänka sig, att detta kunnat försiggå utan strid. Om man kunde antaga, att en eller annan haft modet att döpa barn, *ehuru* han vetat att apostlarna döpte endast äldre, så borde det väl för hvar och en vara alldeles tydligt, att icke *alla*, lärare och församlingar, kunnat så handla. Men däraf följer med nödvändighet, att de som velat vara trogna mot den apostoliska seden, måste uppträdt mot ett sådant oskick med den afgörande förklaringen: barndopet är icke apostoliskt — det är därför oriktigt och ändamålslöst. Men icke en enda sådan röst i den äldsta kyrkan har det lyckats alla världens baptister — eller andra — att uppfånga, icke ett enda sådant vittne har man kunnat peka på och säga: där är det! Men detta måste förbli alldeles obegripligt, i fall barndopet icke varit en apostolisk inrättning. Man kan icke skylla på det kyrkliga förfallet. *Ty den tid det gäller är den som direkt sluter sig till den apostoliska.*

Att dopet ofta uppsköts, beträffande så väl barn som äldre, i den mån de öfverdrifna föreställningarna om dopets verkan och betydelse insmögo sig, är allmänt bekant. Krysostomus, född år 347, säger: »Rätt många lämna *nu* sina tjänare, kvinnor och barn odöpta.» Redan Tertullianus säger: »*Om man inser dopets vikt, fruktar man mer dess erhållande än dess uppskjutande.*» Ett sådant uttalande var alldeles i sin ordning, då det behålles i minnet, att man höll före att dopet meddelade rening

och syndaförlåtelse, och att det var vida farligare att synda sedan dopet erhållits, än förut. Enligt denna uppfattning skulle det egentligen vara bäst, att då man blifvit döpt få lämna denna världen, så att man icke riskerade att, som det hette, »nedsmutsa sitt dop.» Men emedan Gud är lifvets herre, var den enda säkerhetsåtgärden, som härvid kunde åstadkommas, den att uppskjuta sitt eget eller de sinas dop till mognare år. Emellertid vet historien från denna tid berätta om allvarligt gudfruktiga och upplysta människor, som verkligen uppsköto sitt dop till nyss före sin död.

När därför nyss anförde Tertullianus råder till *att uppskjuta* de små barnens dop, så innebär det på intet vis något öfverraskande. Han säger härom bland annat: »Efter hvar och ens ställning och beskaffenhet, äfvensom ålder, är det nyttigare att uppskjuta dopet, dock särskildt hvad angår de små.» — »Hvarför hastar den oskyldiga åldern att komma till syndernas förlåtelse?» — »Väl säger Herren: Hindren dem icke att komma till mig. Må de då komma medan de växa upp», o. s. v.

Huru långt ifrån det är, att baptisterna ha något stöd hos Tertullianus, såsom de vilja göra troligt, det framgår till fullo af dessa anförda ord. Att han talar om späda barn är tydligt däraf att han säger: »den oskyldiga åldern», hvilken som sådan icke behöfver »syndernas förlåtelse.» Han säger icke: barn böra alls icke döpas, utan råder till och anser det lämpligt, att deras dop *uppskjutes*. Så tala icke baptister. Så långt ifrån att säga, att det är *orätt* att döpa barn, medger han öppet att det är *nyttigt*, då han säger, att det, särskildt beträffande de små, är *nyttigare* att uppskjuta dopet. Om

man förklarar en sak vara *nyttigare* än en annan, så förstår ett barn, att man därmed sagt att den där andra saken själf är nyttig, ehuru icke i samma grad. Dopet är visserligen godt och nyttigt; men det är *mera* nyttigt, särskildt hvad barnen angår, att uppskjuta det — så tänker Tertullianus. Hade han ansett barndopet *ogiltigt* eller orätt, så hade han icke kunnat tillråda dess uppskjutande. Ty så bekämpar ingen det orätta. Ingen baptist talar på det sättet. Men när man vill tillråda, att med verkställandet af en handling, som man finner vara god, måtte anstå, då talar man så. Hade han velat säga och *kunnat* bevisa, att barndopet vore *ogiltigt,* i sig själft orätt, så skulle han naturligtvis också gjort det. Nu påstår han det icke ens. Hade han förkastat barndopet såsom oapostoliskt, så skulle han naturligtvis *sagt* att det var oapostoliskt. Ty om den saken *kunde* han icke vara okunnig, en lärd man, som han var, och född medan ännu aposteln Johannis lärjunge Polykarpus lefde. Att han icke säger att barnens dop *var* oapostoliskt, ogiltigt eller orätt, det är det kraftigaste beviset för, att han icke *kunde* säga det eller *någonsin velat bli så förstådd, som skulle han anse det ogiltigt.* Han hade då ej behöft de långsökta skäl, han nu andrager för barndopets uppskjutande. Ett enda ord hade varit nog — detta: Apostlarna döpte inga barn! Den enfaldigaste baptist skulle icke underlåtit att säga det, om han kunnat utan att ljuga, än mindre en lärd och skarpsinnig man, som Tertullianus. Den invändningen, att han icke skulle på något sätt uppträdt mot barndopet, om det varit en apostolisk inrättning, är den ömkligaste undanflykt som kan tänkas. Han uppträder också i samma skrift och på samma

ställe mot *jungfrurs och enkors dop*. Han säger: »*Af icke mindre skäl* bör man också för ogifta personer uppskjuta dopet, hos hvilka frestelse är för handen, så hos jungfrur — — som för enkor, för deras ensamhets skull, till dess de antingen gifta sig eller blifva tillräckligt starka att iakttaga återhållsamhet.» Det behöfver icke påpekas, att han visste och erkände att det var apostoliskt och rätt att döpa jungfrur och enkor; *men ändå uppträder han mot deras dop*, alldeles som mot de små barnens. Han säger icke, att jungfrurs och enkors dop är *ogiltigt* eller *orätt*, utan tillråder endast dess uppskjutande, och det *af* »*icke mindre skäl*», såsom hans ord lyda, än han förordar att uppskjuta barnens dop. Hvad han här fruktade, var icke dopet, utan att de döpte på grund af sin omyndighet eller särskilda frestelser skulle råka i synd och förvillelser; och då var faran icke mindre för jungfrurna och enkorna än för barnen. Därför hade han lika stort skäl för sin maning att uppskjuta dessa ogiftas dop, som de smås. Alltså äfven hos Tertullianus samma, förut omnämnda uppfattning, att synd *efter* dopet vore vida svårare och farligare, än innan dopet erhållits.

Tertullianus' uppträdande visar, att barndop på hans tid öfvades; och när han icke anför det kraftigaste skäl som kunnat brukas mot det — att det icke var apostoliskt — så är därmed till fullo bevisadt, att han visste och erkände, att det *var* apostoliskt, lika mycket som att döpa jungfrur och enkor. Ingen människa underlåter att anföra ett alldeles afgörande, oemotsägligt skäl för sin sak, för att i stället andraga intetsägande, *om ett sådant skäl som alla måste böja sig för står till buds*. Det

begriper hvar och en, som *vill* göra det. De som hålla på barnens dop ha anledning att tacka Gud för Tertullianus. Det är visst.

Riktigheten eller giltigheten af barnens dop, synes icke ha blifvit bestridd förr än i det tolfte århundradet, då Peter af Bruys, en fransman, uppträdde däremot, förklarande det för ändamålslöst och oförnuftigt. Hans anhängare kallades petrobruysianer. I det sextonde århundradet angreps barndopet, såsom bekant, af vederdöparna (omdöparna) i Tyskland. Att både Peter af Bruys, som ifrade mot kyrkors byggande och som ville att korsen skulle »uppryckas ur jorden och uppbrännas», och vederdöparna tedde sig i mångt och mycket som framstormande svärmare, stärker icke förtroendet till deras nypåfunna lära om barndopets ogiltighet, tvärtom gör den omständigheten denna åtskilligt misstänkt.

Det är på denna grund våra dagars baptister stå i dopfrågan. Efter att under elfva hundra år ingen ens satt i fråga riktigheten af barnens dop, kommo petrobruysianerna, vederdöparna och sist baptisterna med påståendet: barndopet är ogiltigt, det är ett missbruk, det är oapostoliskt! Men påståenden äro inga bevis. Tertullianus förmår icke säga: barndopet är ett missbruk, det är ogiltigt, det är oapostoliskt; *ehuru* han måste känna den apostoliska seden och önskar att med barnens dop må anstå, för »nyttans» skull. Men de som födas och lefva ett tusen år efter honom, *de* kunna det, och de som födas och lefva sjutton hundra år efter honom kunna det också, emedan de samtliga — *platt intet veta* om den apostoliska seden, mer än hvilken som helst nu lefvande känner från tillgängliga skrifter. Och hvad dessa därom tala, det har nu i korthet påpe-

kats, och det bevisar utan möjlighet till gensägelse, att barndopet är af apostoliskt ursprung. 3,5

6) Men man säger också ofta: Hvad gagnar det barnen att bli döpta? Med lika mycken, om ej större rätt hade Abraham kunnat fråga Herren: Hvad tjänar det till att omskära mitt barn? Men hans tro var icke af det slag, som frågade efter nyttan af det Gud böd honom. Man må därför rekommendera åt sådana frågare att efterfölja Abrahams tro. Men vi fråga dem tillbaka: Hvad gagn har en uppväxt människa af att bli döpt? Gör blotta dophandlingen — äfven om människan alldeles öfvertäckes med vatten — henne bättre? Men det är vår plikt, säger man. Nå väl, så tro vi också om barndopet. Således gäller denna invändning lika mycket i både det ena och andra fallet. Dopets nytta, vare sig beträffande barn eller äldre, ger sig icke på ett yttre sätt tillkänna, men får därför icke förnekas, enär Herren icke kan ha instiftat något onyttigt. 3,6

Nej, dopet vill gagna både föräldrarna och barnen. Föräldrarna skola ännu mera lefvande känna sin förpliktelse att uppfostra sina barn åt Gud, sedan de genom dopet invigt och öfverlämnat dem åt honom. Det skall gagna barnet, om föräldrarna troget och kärleksfullt påminna och undervisa det om dopets vikt och värde. Det skall utöfva ett helsosamt inflytande öfver det för framtiden; barnet skall icke förglömma sitt dop; det skall gifva intresse och vikt åt den barnet åliggande förpliktelsen, att tidigt hängifva sig åt Gud. Den lärde och fromme bibeltolkaren Matthew Henry säger: »Jag kan ej annat än betjäna mig af tillfället att uttrycka min tacksamhet mot Gud för mitt i barndomen er-

hållna dop. Icke blott därför, att det var ett tidigt intagande i Kristi kyrka, utan också emedan det gaf mina föräldrar en god erinran och en kraftig uppfordran att göra det bästa möjliga för att jag tidigt skulle lära mig älska och frukta Gud. Om Gud har verkat något godt i min själ, så vill jag under ödmjuk tacksamhet däri erkänna inflytandet af detta mitt dop.»

7) En annan, mycket vanlig invändning mot barndopet är denna: barnet har ingen tro; men endast den som tror skall döpas. Och man älskar därvid vanligen att erinra om ordet: Den, som tror och blifver döpt, han skall varda salig. Oafsedt dels att stället enligt grundtexten lyder så: Den som *trott* och *blifvit* döpt o. s. v., dels att versen af alla, som här ega någon nämnvärd kunskap, måste erkännas vara ett senare tillägg och således icke hörande till Nya testamentet, är denna baptisternas fordran af tron såsom villkor för dopet icke så allvarligt menad. Se här. En person i barndomen döpt anmäler sig i en baptistförsamling för erhållande af ett nytt, enligt hans tanke riktigt dop. Han får det. Men efter någon tid blir det för en hvar uppenbart, att han under allt varit en skrymtare. Så varder han i sanning omvänd och vill återfå sitt medlemskap. Men döpes han nu om igen? Ingalunda. Fastän han *döptes först och trodde sedan* så vardt han ändå riktigt döpt. Det dop han som skrymtare och i otro erhållit var ett rätt, kristligt och giltigt dop; men det dop han fick som barn, det dugde icke. Då han första gången döptes tillhörde han Herren, då han döptes den andra gången var han en djäfvulens tjänare. Men den gången vardt han riktigt döpt, inte den första.

När baptisterna meddela dopet, blir det lika giltigt, äfven om den döpte, genom sin otro och sitt skrymteri, är i saknad af all förbindelse med Gud; det är fullt tillräckligt att han tror, blir troende, *sedan han blifvit döpt*, hur många år därefter som helst. Men när dopet meddelas af andra kristna, som döpa barn, då säga baptisterna: barnen kunna icke tro; tro först och döpas sedan, det är det oeftergifliga villkoret. Endast ett tomt påstående, och intet annat, för att få mot barndopet ett skäl, som icke kan stå för sig självt, än mindre tjäna till stöd för något, är alltså denna baptistiska fordran af tron såsom villkor för dopets giltighet. Andras dop förkasta de, emedan det gått *före* tron; men när detsamma sker inom deras eget läger, då är det rätt och godt. Så förnuftigt och anspråkslöst!

Baptisterna få ursäkta oss, att vi tro våra barn vara lika värdiga och lämpliga att döpas, som deras — och andra — skrymtare. Dessas företräde skulle väl vara förståndet; men det »företrädet» ha äfven vanliga ogudaktige.

Men saken är den, att den baptistiska uppfattningen af dopet i första hand kräfver det utvecklade förståndet. Den ser i dopet företrädesvis en människans fria, självalda handling, en lydnadsplikt. Man må säga hvad man vill om barndopet. Aldrig skall man dock kunna påstå, att däri kan inläggas en sådan betydelse. Men då i alla fall denna uppfattning är den bland baptisterna förhärskande, så måste man göra dem den rättvisan, att man erkänner, att de icke *kunna* tro att barn böra döpas. Är dopet *till sitt väsen* en människans fullt medvetna, fria handling, en akt af fri lydnad, så finns det ingen plats för de smås dop, ty de kunna ingenting

besluta, icke »lyda.» Men nu framställes i Nya testamentet dopet icke såsom en människans handling inför Gud, utan *alldeles tvärtom såsom en Guds nådehandling med människan.* Dopet är ett *nådemedel*, icke en gärning som Herren fordrar af människan. Det är ett invigningens sakrament, icke en tankens eller åminnelsens. Ty ett sådant är nattvarden. För att invigas åt Herren, kräfves intet annat än att *höra honom till.* Men för att vara delaktig i ett åminnelsens, fordras förmågan att *minnas* något, d. v. s. att icke vara barn. Att göra dopet till en förståndssak, företrädesvis eller uteslutande, är att misskänna, att tillintetgöra dess väsen*). Släktskapen med det gamla förbundets symboler, omskärelsen och påskalammet, visar sig äfven häri. Omskärelsen passade det lilla barnet så väl som den äldre, därför att det icke var ett tecken på att man egde minne och tankeförmåga, utan att man *tillhörde Guds folk.* Af alldeles samma skäl passa dopet och barnet för hvarandra, likasom omvändt nattvarden, såsom fordom påskalammsmåltiden, med nödvändighet utesluter (de späda) barnen. Att dopet trädt i omskärelsens ställe är således tydligt och bekräftas till fullo däraf, att Paulus kallar dopet »*Kristi omskärelse.*»

Och beträffande den påstådda nödvändigheten, att den som döpes måste ega tron eller kunna tro, bör till och med en barndopsförkastare icke glömma

---

*) Då baptisterna i dopet se en högtidlig bekännelse af tron på Kristus och därför utesluta barnen, som ingenting kunna bekänna, så skulle de, när en af dem döpt skrymtare eller affälling blir omvänd, gifva honom ett *nytt dop*, låta honom på nytt bekänna sin tro, om de icke handlade mot sig själfva.

hvad samme Paulus säger rörande omskärelsen, då han förklarar, att den gafs till ett »*insegel på trons rättfärdighet.*» Och om man säger, att detta gällde Abraham, så vet en hvar att han omskar sin son Isak på åttonde dagen. Och att Isak icke kunde tro, lika litet som hela den långa raden af vid samma ålder omskurna israelitiska gossebarn, behöfver icke erinras, lika litet som att omskärelsens väsen icke kunde förändras, därigenom att den tillämpades på barnen. Omskärelsen var ett insegel på trons rättfärdighet. De små barnen som omskuros hade ingen tro. Men ändå skulle de omskäras. De tillhörde nådeförbundet och Guds folk. Det var nog. På samma sätt tro vi om våra barns rättighet till dopet.

Då metodistkyrkan sålunda håller på barnens dop, gör den det alltså af helt annat skäl än den luterska. Denna kyrka döper sina barn för att rädda dem från döden och djäfvulen, emedan den lärer, att de små barnen äro under Guds vrede. Med sådan syn på saken blir barndopet för luteranerna en barnens frälsare och därför lika nödvändigt i deras lärosystem som omdopet i baptisternas, d. v. s. med samma nödvändighet som dessa måste förkasta barndopet, måste luteranerna försvara och behålla det. Då dessa enligt sin uppfattning böra finna sig förpliktade att genom dopet försäkra sina barn om saligheten, och baptisterna i dopet företrädesvis se ett förståndsändamål, en handling af fri lydnad, så äro dessa kyrkosamfunds ställning till barndopet på förhand gifven. I metodistkyrkans trosuppfattning däremot sluter sig läran om barnens dop visserligen enhetligt till de öfriga, men i kyrkans åskådning finnes dock intet, som *framtvingar*

en viss ståndpunkt beträffande barndopet, såsom fallet är i statskyrkan och baptistsamfundet. Ty lika litet som metodistkyrkan finner dopets betydelse vara sådan, att barnen *måste* därifrån uteslutas, lika litet känner den sig tvingad att döpa dem för att de icke skola gå förlorade. Därför äro s. k. nöddop icke mindre än omdop — bådadera resultatet af en hvar på sitt sätt förvänd doplära — i metodistkyrkan okända.

En förebråelse för självmotsägelse från det baptistiska hållet, riktad mot metodistkyrkan, får här ej med tystnad förbigås. Den har uttryckts i ungefär följande ord: »Först intagen I barnen genom dopet i församlingen. Sedan, om de en gång visa tecken till sann gudsfruktan, intagen I dem på prof eller i full förening med församlingen. När och hvarför blefvo de nu uteslutna ur församlingen? Skedde det därför att de växte upp, så synes det vara synd att växa.»

Denna invändning beror, såsom vi snart skola se, utom af föresatsen att för godt pris få ett skäl mot barndopet, på baptisternas egen uppfattning af dopets riktiga förhållande till församlingsgemenskapen. Metodistkyrkans ståndpunkt i detta senare afseende framgår af hithörande uttalande i kyrkoordningen:

»Vi anse alla barn som blifvit döpta såsom stående i ett synligt förbundsförhållande till Gud samt under kyrkans särskilda vård och uppsikt.» Nyss förut heter det: »Vi tro, att alla barn, i kraft af de obetingade välsignelser, som härflyta från försoningen, äro medlemmar af Guds rike och alltså af nåd berättigade till dop.»

Häraf synes, att metodistkyrkan tror sina —

och allas — barn tillhöra samma »församling» som baptisternas egna — Guds rike. *Alla* barn — alltså både döpta och odöpta — äro dess medlemmar. Men hvad barnen till de föräldrar som tillhöra metodistkyrkan (»kyrkans barn») angår, så stå de under dess särskilda vård och uppsikt. Ja, så är metodistkyrkans uppfattning i den saken. Och däraf är klart, att barnens dop alldeles icke gör dem till medlemmar af kyrkan. De äro *medlemmar af Guds rike* både före och efter dopet; och under församlingens »uppsikt» skulle de helt naturligt stå äfven utan dop. *Deras dop förändrar således alldeles icke på något sätt deras förhållande till församlingen.* De ha endast genom erhållande af förbundstecknet kommit i ett synligt förbundsförhållande till Gud, och ega därför så mycket mer anspråk på församlingens omvårdnad. Och hvad äldre personers dop angår, de i barndomen icke döpta, så döpas de först, och *sedan* deras medlemskap af Kristi allmänna kyrka sålunda beseglats, intagas de i det särskilda samfundet — metodistkyrkan.

Invändningen i fråga uppenbarar därför, såsom det nyss antyddes, utom det angifna syftet, endast baptisternas eget tillvägagångssätt beträffande dop och församlingsgemenskap. Ty att det för dem är alldeles samma sak, att döpa någon, som att intaga en person i församlingen, vet en hvar. Det ena kan icke ske utan det andra. Om någon råkar i tvifvel på sitt i barndomen undfångna dop och därför hos dem anhåller att få ett nytt, men utan att fördenskull vilja gå in i församlingen, så varder han afvisad. *Han måste låta dopet göra sig till baptist eller också vara det förutan.* Hufvudsaken och hufvudsyftet blir alltså icke att människor »lyda Gud

och låta döpa sig», såsom man här älskar säga, utan att de *bli baptister*. Men därmed har man emellertid visat sig sätta församlingens intresse framför hvad man förklarar vara Guds vilja, och sålunda dömt sig själf. Däri visar sig baptistdopet göra skäl för sitt namn, till skillnad från det allmänna kristliga dopet, d. v. s. från det sätt, hvarpå det användes då det endast gäller att göra människor — små eller stora — till Kristi lärjungar, döpande dem (Matt. 28: 19), icke till luteraner, metodister o. s. v. Ty detta är att för sitt eget särskilda samfund göra uteslutande anspråk på det som tillhör Kristi hela allmänna kyrka, eller med andra ord: göra dopet till en ren samfundssak. Det låter naturligtvis bättre att säga: du bör låta döpa dig, än att förklara: du bör gå in i vår församling. Men då det förra har med sig det senare, så är tydligtvis det genom lära och sed fastslagna tillvägagångssättet synnerligt vist och praktiskt: man behöfver icke tala ett ord om församlingen, ett föredrag, ett samtal om barndopets ogiltighet, om plikten att äfven i dopfrågan »lyda Gud» är vackrare, anspråkslösare, än att utan omsvep rättfram säga: du bör komma till oss, men det innebär ändå detsamma och gör blott så mycket större verkan. Man må ej missunna ett samfund en så vis och nyttig församlingslära!

Stundom invändes det, att om man döper sina barn, så kunna de, hunna till mogen ålder, bli missnöjda med sitt dop. Men denna invändning är i grunden alldeles intetsägande. Om de anse sitt dop ogiltigt, så är detta för dem *ingenting alls*, en from ceremoni på sin höjd. Men att bli missnöjd med det *som icke finns till*, det är ingen mening i. De

anse sig då stå i alldeles samma ställning till dopet, som om de *aldrig blifvit döpta.* Helt annat skulle fallet vara, om de ansett *lämpligare* och *nyttigare* att dopet uppskjutits. Då hade funnits plats för missnöje, men icke då de förutsättas skola betrakta sitt dop som oriktigt, ogiltigt. Snarare kunna och böra vi resonera så här: om vi *icke* döpa våra barn, kunna de, en gång uppväxta, bli missnöjda med att dopet förvägrades dem som små. Om de skulle få statskyrkliga åsikter om dopet, kunde de ju känna sig upprörda öfver, att föräldrarna *vågade* låta dem vara odöpta, riskerande sålunda, att de kunnat få dö utan dop på en tid, då de voro ur stånd att inse hvad deras väl kräfde. Och utan dessa åsikter kunna de mycket väl hålla på sin rättighet att ha blifvit genom dopet invigda åt honom, som sade: »Låten de små barnen komma till mig.» Anledningen till missnöje i detta stycke ligger således icke på vår sida, men väl på barndopsförkastarnas. Det lär icke vara svårt att hänvisa till praktiska exempel i den delen. Hvem känner icke det besvär och förtret uppväxta barn till baptistiska föräldrar stundom finna sig böra uthärda, för att bli döpta af statens prester?

Men här bör dock i grunden ingenting annat vara afgörande, än hvad som *är rätt.* Men det rätta skall göras för sin egen skull.

För öfrigt skulle det sällan eller aldrig inträffa, att barnen, komna till mogen ålder, förkastade sitt dop, om föräldrarna ville göra sig hälften så mycket besvär med att undervisa dem om deras dops natur och giltighet, som baptisterna för att göra dem otillfredsställda därmed. Händelsen är nu den, att vi lämna barnen så godt som alldeles i okunnighet

om denna sak, då däremot baptisterna göra det bästa möjliga för att bibringa dem sina åsikter. Må vi lära af deras flit i detta stycke. Må vi göra vår plikt, och Gud skall sörja för att följderna bli goda.

FJÄRDE KAPITLET.

Dopsättet.

På metodisterna tro, att dopet är ett synligt tecken på ett osynligt nådeförhållande, ett förbundsinsegel, så fasthålla de i samband därmed, att dess giltighet är oberoende af den större eller mindre kvantitet vatten, som användes, allenast dopet sker till den treenige Gudens namn. Fördenskull lämnas den som bland dem vill bli döpt fritt val i fråga om sättet: om någon önskar neddoppning, så sker dopet så, föredrager man bestänkning eller begjutning, så anse de den vara lika giltig och för Gud lika behaglig.

Därför kunna de ej och behöfva de icke sätta i fråga om neddoppningen är ett riktigt dopsätt. Från deras sida är det tillräckligt att vederlägga påståendet, att detta dopsätt är det enda giltiga. Baptisterna påstå med mycken säkerhet, att den enda och riktiga betydelsen af det grekiska ordet *baptizo* (döpa) är neddoppa. Fördenskull utgafs för en del år sedan på engelska deras baptistbibel, där ordet döpa var struket och i stället öfverallt insatt ordet neddoppa. Men den visade sig vara ett lysande misstag.

Hvad är då sanningen, beträffande detta ords öfversättning? Jo, helt enkelt den, att det ofta kan öfversättas med neddoppa, men i andra fall alldeles icke kan det, emedan det vore fullkomligt oförenligt både med Skriften och själfva saken. Tag följande exempel: »Jag neddoppar eder med vatten; men den som kommer efter mig, han skall neddoppa eder med den helige Ande.» — »— Ty Johannes neddoppade med vatten; men I skolen neddoppas med den helige Ande, icke många dagar härefter.» Är det någon mening, någon rim och reson i att säga: neddoppa med vatten? Ingen lärdom, intet förstånd är tillräckligt för att få det uttrycket att bli annat än hvad det är — orimligt! Och hvad Jesu anförda löfte vidkommer, så — bortsedt från den fullkomliga orimligheten i och för sig — så stämmer icke denna öfversättning öfverens med det sätt, hvarpå löftet fullbordades; ty det heter, att de blefvo alla *uppfyllda* af den helige Ande, icke neddoppade uti eller med den. Och då det invändes, att Anden, eller åtminstone vädret, fyllde rummet, där lärjungarna voro församlade, så att de blefvo liksom öfvergjutna af Ande eller vind, såsom om de blifvit neddoppade däri, så är detta en ren fantasi, en dikt; ty det heter icke (Apg. 2: 2), att det var ett framfarande häftigt väder, som fyllde huset, utan ett *dån*, såsom af ett framfarande häftigt väder — ett dån, som påminde om en stark vind. Men dån är ljud. Men att neddoppa i ljud eller dån, det blir ännu mera galet, än att neddoppa med vatten. Och liksom lärjungarna icke kunde bli öfvergjutna af dånet, så blefvo de icke heller öfvergjutna af Anden på ett sådant sätt, att de liksom betäcktes med den, såsom om de blifvit neddoppade. Ty den

helige Ande gafs dem under gestalt af *eldstungor, som satte sig* på hvar och en af dem, icke omsvepte eller liksom betäckte dem. Men ändå var det *ett dop*, men för ingen del en neddoppning! Och då är äfven beständning eller begjutning ett riktigt dopsätt, om också icke vattnet därvid så rikligt användes, att den döpte blir liksom »öfvertäckt» därmed.

Att baptisterna känna sig besvärade af detta: »med vatten» och i stället vilja läsa: »i vatten» eller söka få det förra uttrycket att bli liktydigt med det senare, kan icke förundra. Men de kunna icke göra om intet detta sakförhållande.

Ehuru den grekiska prepositionen *en* vanligen betyder »i» och förekommer som bestämning till *baptizo* (om vattendop) i Matt. 3: 11, Joh. 1: 26, 31, 33, så kan den på dessa ställen mycket väl tagas instrumentalt, d. v. s. öfversättas medels »med.» Så uppfattas också *en* här af t. ex. lexikograferna Millén och Melander. Att bibelkommissionen, normalupplagan, på dessa ställen äfven återgifvit *en* på samma sätt, kan den med rätta icke klandras för. Det öfversättes ofta med »vid», »genom» samt äfven »med», såsom en hvar vet, som kan läsa sitt Nya testamente på grekiska. I sistnämnda betydelsen brukas *en* på t. ex. följande ställen: 1 Kor. 7: 6: »*med* sina fötter»; Uppb. 5: 8: Dem gafs makt öfver fjärdedelen af jorden, att döda *med* svärd, och *med* hunger och *med* död;» Matt. 12: 27. 28: »Om jag utdrifver onda andar *med* Beelzebul, *med* hvem drifva då edra barn dem ut? Men om jag utdrifver dem *med* Guds ande», o. s. v. Häraf är tydligt, att det alldeles icke är visst, att *en*, då det står vid *baptizo* (döpa) bör återgifvas med »i»; det kan också mycket väl öfversättas medels »med.»

Men gärna må man, om man nödvändigt så vill, hålla före, att *en* på de nyss anförda ställena hos Matteus och Johannes bör återgifvas med »i», så att det kommer lyda: *döpa i vatten.* Hvad som däremot ingen ens kan *försöka* bestrida är, att man i Mark. 1: 8; Luk. 3: 16 och Apg. 1: 5; 11: 16 *måste* läsa: *döpa med vatten.* Den som eger aldrig så liten kunskap i grekiska, ser att *hydati* är dativus instrumenti och alltså icke *kan* öfversättas annorlunda än: »*med vatten.*» Man jämföre: *koinais chersin esthiousin* — äta med otvagna händer; *tois cheilesin me tima* — hedrar mig med läpparna, Mark. 7: 5, 6. Något särskildt ord för begreppet »med» finns icke heller här, utan ligger i själfva ordformen.

Då således baptisterna icke kunna förneka detta för deras åsikter så obehagliga sakförhållande, så har man sökt komma undan det på ett synnerligt enkelt sätt: »när det i nya testamentet heter: döpa med vatten, så får man tänka sig i.» Så har en numera afliden svensk baptistförfattare, Wiberg, förstått att förkunna. Det stämmer ju mycket väl med den af de svensk-amerikanska baptisterna utgifna öfversättningen af nya testamentet, där de helt obesväradt ändrat de ställen där det i grundtexten står: döpa *med* vatten, så att de kommit att lyda: döpa *i* vatten. Det är ju mycket bekvämt att få »*tänka sig*» något annat än hvad som står, då man i Guds ord stöter på något, som icke stämmer öfverens med ens åsikter, likasom att försiktigt ändra vissa bibelställen för att i dem få in sin egen mening; men då synes det vara särdeles lämpligt att hålla inne med talet om sin angelägenhet att särskildt i dopfrågan rätta sig efter nya testamentet.

Men för att ännu något dröja vid ordet *baptizo*, så säger den helige författaren om Israels barn: »Alla blefvo de till Moses döpta i skyn och i hafvet.» Att säga, att de blefvo neddoppade till Moses, skulle vara att bära falskt vittnesbörd, emedan bibeln förklarar, att de gingo »midt igenom hafvet på det torra.» »Men», säga baptisterna, »de voro omgifna af vatten, såsom om de varit neddoppade.» Men de borde minnas, att den Helige ande säger, att molnstoden vid detta tillfälle var bakom dem, för att skydda dem mot deras fiender. Och då intet vatten var öfver, under eller framför dem, och skriften förklarar, att de gingo genom hafvet på det torra, så kunde de icke i någon rimlig mening sägas vara neddoppade eller nedsänkta. Det är mycket lätt att bevisa, att *egyptierna* blefvo nedsänkta, men icke att Israels barn blefvo det. Sådana voro några af de många svårigheter, som, beträffande det ifrågavarande ordet och andra af liknande beskaffenhet, förmådde de engelska bibelöfversättarna att lämna alla sådana ord oöfversatta och blott gifva dem en engelsk form. Och hvem är den, som icke ser visdomen af detta tillvägagångssätt? Vi förmoda, att våra baptistbröder själfva inse detta till någon del, då de synas vara så litet tillfredsställda med sin omnämda engelska baptistbibel. När de emellertid klandra de engelska bibelöfversättarna därför att de icke öfversatte *baptizo* med neddoppa, utan endast gåfvo ordet en engelsk ändelse, så borde de icke söka blunda för hvad det betyder, att de latinska fäderna icke heller öfversatte det, utan öfverförde ordet (*baptizo*), d. v. s, ett rent grekiskt ord, till den latinska bibeln. Att det allmänna namnet eller uttrycket för »dop» och »döpa» blef detsamma

i den latinska bibeln och det latinska kyrkliga språket som i den grekiska, d. v. s. i grundtexten, det bevisar till fullo, att det grekiska ordets betydelse icke kunde fullt återgifvas med något latinskt ord. *Baptizein* hade blifvit det djupt inträngande, stående uttrycket för det sätt, hvarpå de till tron komna gjordes till Jesu lärjungar. Och de latinska öfversättarna kunde därför icke öfversätta det med »neddoppa», såsom baptisterna skulle önskat. Det hade blifvit lika intetsägande, som om de skrifvit »begjuta» eller »bestänka.» Det var icke sättet det gällde, utan saken. Och den var här: *rening med vatten, för att tillhöra Kristus och hans församling.* Men då denna rening icke var ett aftvående af »kroppens besmittelser», berodde den icke på vattenmängden.

Det låter mycket öfvertygande, åtminstone för den i saken okunnige, då man dristeligen säger: så och så är det grekiska ordets ursprungliga betydelse. Därför måste det så öfversättas att det erhåller denna sin betydelse fullt och riktigt uttryckt i nya testamentet. Men att man därmed endast bevisar sin egen okunnighet eller sin omsorg att dölja sanningen i fråga är lätt att uppvisa. Ordet *laleo* t. ex. förekommer i nya testamentet flere hundra gånger och betyder allestädes »tala.» Då Kristus och apostlarna mer än andra tala där, så brukas om deras tal mycket ofta det ordet, d. v. s. i regeln öfver allt där det i svenska nya testamentet står »tala.» Men nu är den ursprungliga och bokstafliga betydelsen af *laleo*: »lalla», »pladdra», »prata.» När därför baptisten säger: *baptizo* betyder ursprungligen och bokstafligen neddoppa, därför bör det så återgifvas i nya testamentet, så borde

hans ärlighet och följdriktigheten mana honom att beträffande *laleo* resonera på samma sätt, så att han förklarade: det ordets ursprungliga och bokstafliga betydelse är pladdra, prata, därför bör ordet så återgifvas i nya testamentet. Att Jesu och apostlarnas tal egentligen, d. v. s. noga återgifvet, är sladder, prat, är väl litet underligt, men ordets riktiga, ursprungliga betydelse måste återgifvas. Det där är ju galenskaper, säger man. Ja visst. Men alldeles lika klokt, d. v. s. på pricken likadant resoneradt, som hans tal och bevis för att *baptizo* måste öfversättas med »neddoppa.»

Man jämföre ock ordet *aion*, som i nya testamentet är återgifvet med »evighet», men ursprungligen betyder »lifslängd», »tidsålder», lika som *aionios*, som öfversättes med »evig», men i den utombibliska, den s. k. profana grekiskan betecknar: »en tidsålder varande.» Liksom baptisterna med sitt *baptizo*, så yrka universalisterna — de som lära alla människors slutliga frälsning — på återgifvandet i nya testamentet af de båda nyss anförda ordens *ursprungliga* betydelse. Att därmed också de inveckla sig i omöjligheter, såsom att det »eviga» lifvet är lika med: »en tid varande», liksom den »evige» Guden själf, det bekymrar dem föga.

Sanningen är nog den, att det icke går an att tvinga nya testamentet att bruka hvarje ord på samma sätt och i samma syfte som de grekisktalande hedningarna. Det måste använda deras språk. Men det måste ock förbehålla sig sin rätt och plikt att för de nya och högre sanningarna efter behof nyttja de ord, som af hvar man förstodos, i en ny och högre mening, motsvarande deras gudaingifna betydelse. Om detta icke blifvit händelsen, så skulle

alldeles nya ord i sådana fall tillgripits — ty de nya sanningarna *måste* utsägas —, men rörande de ordens mening hade vi då aldrig kunnat komma till någon riktig insikt. Därför var det förra sättet det enda som lämpligen kunde användas.

Det är mycket vanligt, att ord förändra sin betydelse på sådant sätt, att de komma att beteckna det som genom den ursprungligen afsedda handlingen sker eller kommer till stånd. Sålunda betydde *bapto* ursprungligen doppa. Men då föremål i allmänhet blefvo färgade genom doppning, fick det under tidens lopp betydelsen af färga*). Så äfven med ordet *baptizo*, som är härledt från *bapto:* då föremål blefvo doppade, neddoppade o. s. v. för att renas eller luttras, kom det att i det religiösa eller kyrkliga och bibliska språkbruket användas i denna betydelse.

Att så verkligen är fallet har särskildt doktor Fairfield tydligt påpekat. Han erinrar, att ordet *tahbal* förekommer i Gamla testamentets ebreiska skrifter sexton gånger. *Tahbal*, som betyder »doppa», enligt somlige äfven »rena», öfversättes i *Septuaginta* — den grekiska öfversättningen af gamla testamentet — fjorton gånger med *bapto*, en gång med *molyno* och en gång med *baptizo*. Det är nu emellertid icke det ebreiska ordet *thabal*, som vi här ha att göra med; det må gärna betyda *endast* »doppa», »neddoppa.» Här är det blott af vikt att se huru det återgafs på grekiska. När det ordet endast betecknar »doppa», utan bibetydelse af att

*) Den klassiske författaren Homerus talar om att sjön »*färgades* af en råttas blod.» Det ord han använder är *bapto*. Det är icke möjligt att läsa: *sjön doppades i en råttas blod.*

därvid rening eller orenande varder följden, så användes *bapto*. Men då det brukas, för att beteckna ett renande, återgifva de grekiske öfversättarna ordet *tahbal* med *baptizo*. Detta sker i 2 Kon. 5: 14, där det användes om Naamans rening i Jordan. Han blef icke af profeten befalld att doppa sig, utan att *två* sig. Men han efterkom befallningen *på det sättet*, att han doppade sig i Jordan. Och denna hans rening betecknades i den grekiska öfversättningen icke med det vanliga ordet för »doppa», *bapto*, utan *baptizo*. Ty här kom det icke an på att bli »doppad» från spetälskan, utan att bli *renad* från den. Det må upprepas, att han icke befalldes att doppa, utan att två sig. Från judisk ståndpunkt var här en religiös rening för handen; spetälskan fordrade en sådan. Det är därför tydligt, såsom doktor Fairfield anmärker, att samma ebreiska ord icke af en slnmp eller utan skäl öfversättes fjorton gånger med *bapto* och *en* gång med *baptizo*. Öfversättarna visste, att det senare ordet bland de dåtida judarna betydde, *en till religionen hörande rening med vatten*. Och därför — visste de äfven hvad de gjorde.

Men — såsom nyss nämdes — detta samma ebreiska *tahbal* öfversättes äfven en gång med ett annat ord, hvilket på det kraftigaste bestyrker hvad nu blifvit sagdt. Det är Job 9: 30, 31: »Om jag tvådde mig i snö och renade mina händer med lut, sänkte du mig dock i pölen, och mina kläder skulle vämjas vid mig.» På detta ställe har den grekiska bibelöfversättningen återgifvit *tahbal* med *molyno*, som betyder *orena*. »På de fjorton ställen, där ordet *tahbal* betydde 'doppa' utan afseende på vare sig rening eller förorening, öfversatte de det med

bapto. I det fall där det betydde förorening, använde de ett ord, som betecknade detta, och i det fall där det innebar rening öfversatte de det med ett ord, som betydde rening.» Detta har den stora fördelen att icke kunna bestridas. En hvar, som har lust och tillfälle, kan själf öfvertyga sig därom.

Men om detta icke kan förnekas, glömma icke baptisterna att framhäfva, att Naaman, om också självmant, verkställde sin rening medelst neddoppning och att därför exemplet i fråga intet bevisade emot det dopsätt de anse som det enda rätta. Men därvid är att märka, att den omständigheten att Naaman renade sig genom doppning alldeles icke bevisar, att det ord som *Septuaginta* här använder betyder »neddoppa»; *baptizo* betecknar blott, att han renade sig, utan afseende på sättet, eljes hade det stått *bapto.* Men i Judiths bok, kap. 12, omtalas emellertid en rening, äfven där tydligen af religiös art, där neddoppning *icke* egde rum.

Judith kom till Holofernes läger, för att på det sätt hon hade uttänkt befria sitt land. Hon stannade tre dagar i lägret, och efter att ha fått tillåtelse att gå ut och bedja, gick hon ut och »*renade* sig vid källan i lägret.» Ordet, som här brukas, är *baptizo.* Hon »döpte sig», d. ä. renade sig *vid* källan, icke i; ty prepositionen är *epi.* Källan låg *inom lägret.* Det är alltså fullkomligt visst, att hon icke doppade sig i källan, utan endast öste eller stänkte på sig vatten, där hon stod *vid* (*epi*) denna. Men ändå *döpte* hon sig (*ebaptizeto*), heter det!

Hos Syrak läsa vi i kap. 34: 25: »den som *renar* sig från en död kropp» Ordet är här detsamma: *baptizomenos.* Huru denna rening tillgick, få vi

veta i 4 Mos. 19 kap. För den, som blifvit orenad genom att vidröra en död kropp, skulle man taga af det uppbrända syndoffrets aska och slå friskt vatten däruppå i ett kärl, och sedan taga isop och *stänka* därmed på den orenade. Och denna rening kallar Syrak *ett dop!*

Här är alltså tvenne ojäfviga exempel eller bevis på, att ordet baptizo (döpa) *användes där det är klart som dagen, att ingen neddoppning egde rum, utan endast begjutning eller bestänkning.* Detta går icke för sig att förneka.

Att Judiths och Syraks bok räknas till de apokryfiska böckerna har naturligtvis härvid ingen betydelse, då det endast är fråga om *språkbruket**). Författarna eller öfversättarna skrefvo på grekiska, *sådan den förstods och talades af dåtidens judar* och andra österländingar — omkring ett par hundra år före Kristus. Och deras sätt att bruka ordet *baptizo* bevisar på ett fullkomligt afgörande sätt, att det då begagnades för att uttrycka: till religionen hörande, eller *ceremoniell rening med vatten,* utan att denna skulle ske genom neddoppning. Ordet hade alltså förlorat sin rent hedniska betydelse »neddoppa» och bland judarna blifvit en religiös term, som betydde: rening med vatten för religiöst ändamål. Att *baptizo* omkring två och ett halft århundrade senare fortfarande hade samma betydelse, det visar sig hos Josefus, den bekante lärde judiske historieskrifvaren, som berättar om Jerusalems för-

---

*) Barndopets förkastare stödja ju sig på det rent *hedniska* bruket af *baptizo.* Då borde de väl icke söka göra troligt att det *judiska* bruket af det ordet ej vore tillförlitligt, då det förekommer annorstädes än i deras särskildt gudingifna skrifter.

störing. Han säger nämligen på ett ställe, med afseende på nyss nämnda sak: »Renande (*baptizontes*, alltså ordagrannt: *döpande)* med denna aska, lagd i källvatten, *bestänkte* de på den tredje och sjunde dagen.» Äfven han kallar sålunda denna rening *ett dop,* ehuru han själf säger, att detta döpande skedde genom bestänkning!

Ordet hade alltså sin gifna, under många släkten eller generationer stadgade betydelse, när det började användas af Kristus och hans apostlar. ***Det får, det bör, det måste ihågkommas!***

Hvad vi därför säga är, att *baptizo,* när det i nya testamentet användes om det kristna vattendopet, betyder: *rena med vatten*, utan afseende på sättet. Detta bekräftas ytterligare af följande skäl:

1) Ingenting mindre än detta skulle ha varit tillräckligt tydligt och betydelsefullt. Uttrycket eller befallningen skulle ge ett bestämdt begrepp om beskaffenheten och syftemålet beträffande den föreskrifna handlingen. Men antag, att Frälsaren hade befallt sina lärjungar att gå ut och lära och neddoppa, d. v. s. sänka under vatten, hvilken betydelse skulle då befallningen haft? Hvilken nyckel eller förklaring af den betecknade saken skulle ha varit gifven? Människor neddoppas i vatten för olika ändamål. Men antag, att vi förstå mästaren så som om han velat säga: »Gån ut och gören alla folk till lärjungar, renande dem» o. s. v. Detta skulle göra afsikten klar: *baptizo*, som här användes, betecknade då syftet och meningen med vattnets ceremoniella bruk — hjärtats rening genom den helige Ande.

2) Judarna väntade, att Messias skulle rena, när han kom, ty detta hade blifvit förutsagdt om

honom; men ingenstädes hade det blifvit sagdt, att han skulle neddoppa. Malaki hade förklarat: »Han skall rena Levis söner och luttra dem» o. s. v. Johannes upptager detta, då han säger: »Han skall döpa eder med den helige Ande och med eld», i det han brukar uttrycket *baptizo* i betydelse af rena. Judarnas fråga: »Hvarför döper du då, om du icke är Kristus?» visar, att de brukade ordet i denna bemärkelse. Det hade blifvit förutsagdt om Messias, att han skulle rena. De förstodo detta efter orden. Och när en stor renare uppkom, såsom Johannes döparen, gå de genast ut, för att fråga honom om saken. När han då säger: »Icke är jag Kristus», fråga de strax: »Hvarför döper, d. v. s. renar, du då, om du icke är Kristus?»

3) Den skillnad, som göres af Johannes mellan hans och Kristi dop, bekräftar och förklarar denna uppfattning af ordet *baptizo*. Johannes förklarar: »Jag döper eder med vatten, men han skall döpa eder med den helige Ande och med eld.» Hvad ordet döpa betyder i den ena satsen, betyder det också i den andra. Därför, om vi säga, att det betyder neddoppa, så måste vi läsa: Jag neddoppar eder med vatten, men han skall neddoppa eder med den helige Ande och eld. Huru meningslöst! Huru mycket naturligare och förnuftigare att förstå orden så: Jag renar eder med vatten, men han skall rena eder med den helige Ande och med eld.

4) I jämförelsen mellan vattendop och andedopet ligger ett annat bevis för samma sak. Vi ha sett, att Johannes framställer dem såsom nära förbundna. Skriften talar om, att Anden »renar oss», »rengör våra hjärtan», att han utgjutes öfver oss, att våra hjärtan äro »uppfyllda» af honom, att

han »bestänker oss från ett ondt samvete» o. s. v. men aldrig om att nedsänka oss i Anden eller doppa oss i den helige Ande. Men så måste dock många ställen förstås, om *baptizo* i Nya testamentet har den oföränderliga betydelsen af nedsänka eller doppa.

5) Skriften anbefaller själf vår här gifna uppfattning af ordet. I Mark. 7: 4 läsa vi: »Och när de komma från torget, äta de icke utan att hafva döpt sig (*baptisontai*). Och i Luk. 11: 38: Men då fariseen såg, att Jesus icke döpte sig (*ebaptiste*), förundrade han sig.» Deras sätt att rena sig bestod däri, att tjänaren bestänkte dem med vatten eller hällde vatten öfver deras händer. De döpte också, säger Markus å nyss anförda ställe, bägare, krukor, kopparkärl och bänkar. Att de icke neddoppade sig före hvarje måltid är uppenbart, och ännu mera, att de icke neddoppade sina bänkar. Och om också det sistnämda ordet skulle vara ett senare tillägg, så betyder det här alldeles ingenting, emedan det lika fullt visar, att språkbruket tillät att tala om bänkars eller soffors döpande. Detsamma gäller om en läsart i väl vitsordade handskrifter, där det i stället för: »hafva döpt sig», står: »hafva *bestänkt* sig.» Är det förra uttrycket det äldre och ursprungliga, så säger oss i hvarje fall det senare, att den där döpelsen *verkställdes genom bestänkning.* — Jesu svar till fariseen visar, att han förstod uttrycket i betydelse af rena. Fariseen förundrade sig öfver, att Jesus icke döpte sig före måltiden. Mästaren svarade: »I fariseer renen det yttre af bägaren och fatet.» Det ord han använder är *katharizo*, som alltid betyder luttra, rena. Sålunda förklarar Herren Jesus själf *baptizo,* med *katharizo.* Fariseen vardt förvånad öfver, att Jesus

icke på öfligt sätt renade sig före måltiden; Jesus visade honom, att sådana där yttre reningar voro af föga värde. Men för att uttrycka samma sak — den omhandlade reningen — begagnades två olika ord. När Jesus själf sålunda förklarat *baptizo* såsom egande betydelsen af rena, borde den förklaringen göra till fyllest.

Men vi hänvisa emellertid äfven till Joh. 3: 25, 26. »Då uppkom en tvist mellan Johannes' lärjungar och judar om rening (*katharismou*). Och de kommo till Johannes och sade till honom: »Rabbi, den som var med dig på andra sidan Jordan, den, om hvilken du har vittnat, se, han döper (*baptizei*), och alla kommo till honom.» Här är det klaraste, det fullkomligt ovederläggliga beviset för, att *baptizo* i nya testamentet brukas i betydelse af rena. En tvist hade uppkommit om rening. Och för att afgöra den, komma de till Johannes och förelägga honom frågan. Men när de göra det, säga de icke: se, han renar, utan: se, han döper! På det sättet berätta de anledningen till striden om — reningen. Desta visar, utan möjlighet till gensägelse, att de bruka de båda orden *baptizo* och *katharizo* i samma bemärkelse, d. v. s. att uttrycka begreppet rena. När denna betydelse fasthålles, skall befallningen att döpa befinnas klar och begriplig, öfver allt där den förekommer, under det att när betydelsen neddoppa vidhålles, den icke blott blir meningslös, utan ofta motsägande.

Men, säger man, apostlarna döpte med neddoppning, och deras exempel är tillräckligt. Detta *kan* ha varit händelsen; men något afgörande bevis därför ges icke. Det omtalas icke i Nya testamentet en enda händelse, som icke tillåter en förnuftig för-

klaring utan att behöfva innebära bruket af neddoppning. Men antaget, att de stundom begagnade detta dopsätt. Hvad mer? Förkasta vi då det? Ingalunda. Vi fasthålla endast, att neddoppningen icke är det *enda* giltiga sättet för dop. Filippus och hofmannen nedstego till eller i vattnet; men detta bevisar icke, att Filippus doppade ned honom. Detta så mycket mindre, som *eis* icke blott betyder »i», utan lika ofta »till.» Se t. ex. Apg. 28: 12—15: »Och efter att hafva seglat ned *till (eis)* — d. v. s. kommit i hamn vid — Syrakusa stannade vi där i tre dagar. Därifrån foro vi omkring och kommo *till (eis)* Regium, och då en dag därefter en sunnanvind stack upp, kommo vi den andra dagen *till (eis)* Puteoli — — och så kommo vi *till (eis)* Rom. Och när bröderna fingo höra talas om oss, gingo de därifrån oss *till (eis)* mötes» — —. Här förekommer *eis*, såsom man ser, på ej mindre än fem ställen i betydelse af »till.» Det är därför mycket möjligt, att Lukas vill, att hans »*eis*» skall uppfattas som »till», då han talar om hofmannens och andras dop. Det är emellertid omöjligt, att med visshet påstå att *eis* på sådana ställen betyder »i», då dess betydelse är »till» på så många andra. Och hvad »ur» *(ek)* beträffar, så måste den ofta öfversättas med något annat ord, särskildt »från.» Ingen fullkomlig visshet kan därför råda, om Filippus och hofmannen ens varit i vattnet. Icke alltid är *ek* liktydigt med ur således. Ett par exempel blott. Luk. 17: 7: »— — när han kommit in *från (ek)* marken» — —. Matt. 20: 23; Mark. 10: 40: — — »men att sitta *från (ek)* min högra och *från (ek)* min venstra sida, står icke mig till att gifva.» Här är tanken, att de skola synas sitta

från (till) höger eller venster — *vid* Jesu sida, icke skymta fram *ur* denna. Men om vi vända oss till berättelsen om Jesu dop, Matt. 3: 16, så finns det där *ek* alls icke där, lika litet som *en* (»i») eller *eis* (»till» och »i»). Där står helt enkelt *apo tou hydatos:* »*från* vattnet»; *apo* har i nya testamentet aldrig betydelsen »ut ur», lika litet som annorstädes.

Men antaget, att verkligen både Filippus och hofmannen och Jesus själf stigit ned »*i* vattnet» och därför också »*ur* vattnet» — hvad mer? Behöfde vattnet stå dem öfver hufvudet. för att de skulle kunna sägas vara »i» vattnet? Om detta skulle gälla den döpte,, borde det väl ändå inte gälla den som förrättade dopet. Men om den omständigheten — vi antaga så fortfarande — att hofmannen var i vattnet, innefattar, att han doppades ned i det, då blef äfven Filippus neddoppad. Ty det heter: de stego båda ned till, eller i, vattnet — likasom att de — icke blott hofmannen — stego därifrån eller därur. Men det låtsas man aldrig om, då det gäller att få de okunniga att böja sig för skäl, som de icke förmå pröfva. De skola öfvertygas, det är hufvudsaken. — För öfrigt äro här många svårigheter i vägen för den baptistiska tolkningen, såsom kläders ombyte under sådana omständigheter för en man stadd på resa och att doppas ned i ett vatten vid sidan af en landsväg. Därtill kommer, att icke minsta antydan göres om någon sådan förberedelse. Tvärtom, får man veta, att allt var klart: se vattnet; hvad hindrar o. s. v.? Icke heller finns i den trakten tillräckligt vatten för neddoppning.

Men äfven om det skulle antagas, att dopet i detta och andra fall verkligen så skedde, så bevi-

sar det alldeles icke, att neddoppning är det enda giltiga dopsättet. Det är, alla invändningar till trots, alldeles tydligt, att vid många andra fall dopet icke *kunde* ha skett genom neddoppning. Man erinre sig t. ex. fångvaktaren och hans hus. Här förrättades dopet af en fånge, midt i natten. Voro omständigheterna här sådana, att han kunde föra ut dem till något för ändamålet tjänligt vatten och doppa ned dem i? Det är mycket svårt att göra detta troligt. Och de tre tusenden på pingstdagen sedan! Tre tusen på en enda dag! Svårligen skulle ens Johannes döparen fått genom neddoppning döpa ett sådant antal, om ens några alls, i Jerusalems, med så oerhördt arbete åstadkomna dammar, som inneslöto dess vattentillgång, än mindre den föraktade Nazareens lärjungar, som säkerligen icke kunde finna det hvarken visligt eller kristligt att göra något, som vore egnadt att onödigtvis frammana den slumrande förföljelselustan, som de af Jesu ord visste förr eller senare skulle utbryta. Eller antag det orimliga, att de trott sig *tvingade* att »neddoppa» denna skara. De skulle aldrig i hvarje fall tillåtits att så göra. Eller ger den bibliska historien vid handen, att judarna icke hade något vidare förstånd om renhet, så att de för alla sina behof velat använda »nazareernas dopvatten»? Men *om* det otänkbara egt rum, att de icke ansett vattnet på sådant sätt orenadt, så hade det rent judiska nitet och den religiösa afunden varit tillräckliga skäl för dem att ha hindrat apostlarna i deras förehafvande.

Och hvad Johannes döparen beträffar, så måste det äfven öfverstigit en mer än vanlig människas krafter, att med neddoppning döpa de massor evangelisten talar om, när han säger: »Då gick Jeru-

salem och hela Judeen och hela landet omkring Jordan ut och läto döpa sig af honom.» Några baptistförfattare ha antagit, att han under sin verksamhetstid — den omfattade ungefär ett och ett halft år — neddoppade *fem hundra tusen* personer. Om vi räkna en minut för att döpa hvarje person, så måste han, för att döpa detta antal, under hela sin verksamhetstid ha stått i vattnet oafbrutet sexton timmar om dagen! Men det heter: *Johannes gjorde inga under.*

Ett slags skäl, mycket brukadt af baptisterna och hvarmed de förmått flere nyomvända att låta neddoppa sig än genom alla andra, är detta: Kristus blef neddoppad, och vi böra följa hans exempel, ty han blef döpt oss till föredöme. Men vi ha nyss, på tal om hithörande prepositioner, med exempel styrkt, att man *icke* kan bevisa, att han blef neddoppad, om han också *var* i vattnet, hvilket man icke kan påstå att Matteus sagt — ens det. Men det finns icke heller det ringaste bevis för, att han blef döpt såsom vårt föredöme. Och den omständigheten, att han icke kunde döpas i den treenige Gudens namn, hvilket just är det väsentliga i det kristna dopet; att han icke kunde döpas på en bekännelse af sin tro på sig själf, eller till syndernas förlåtelse, eller till sinnesändring, för att bereda vägen för sin egen ankomst, enligt det johanneiska dopets natur och syftemål — allt detta är afgörande bevis för, att hans dop var till sitt väsen ett annat dop än det han anbefallde sina apostlar, och således icke *kan* vara ämnadt till ett exempel för oss. Skulle hans dop vara oss till ett föredöme, så måste det, för att icke vara missvisande, gälla icke blott sättet, utan också tiden för dopet. Men han

blef icke döpt förr än han var omkring trettio år. Därför, om vi i denna del skola följa honom, måste vi vänta, tills vi kommit till samma ålder eller varit gudfruktiga så länge. Men hvem tror det?

Vidare: om han vardt döpt såsom vårt föredöme, hvarför deltog han icke i nattvarden för samma ändamål? Men att han icke gjorde det erkänna alla. Det finns lika litet tillstymmelse till bevis för, att han är vår förebild i dopet. Han blef döpt för att uppfylla all rättfärdighet. *Lagen fordrade, att hvarje prest skulle tvås eller döpas med vatten*, och af lydnad för den lagen underkastade han sig dess föreskrift, då han skulle utföra det stora presterliga verket, att försona folkets synder. Att han själf kände sig därtill förpliktad af ett bestämdt bud, det visar hans svar till Johannes. »Men han tillhörde icke det presterliga släktet.» Men då man nu, med Ebreerbrefvet i minnet, icke desto mindre erkänner honom vara prest, borde man icke söka förneka hans rättighet och plikt att därtill invigas, helst hans härstamning icke uteslöt honom från själfva embetet eller hindrade honom att blifva vår öfversteprest och försona våra synder. Att Kristi dop sålunda på det närmaste hörde till sammans med hans embete och personliga frälsningsuppgifter — var en invigningens handling till deras utförande, det erkänna nog i grunden alla; men är det detta, så döptes *icke* Kristus såsom vårt föredöme. Ty det vore en helt annan sak.

En annan af baptisternas älsklingssatser är denna: »dopets ändamål är att framställa Kristi död, begrafning och uppståndelse, och detta kan endast ske därigenom, att vi begrafvas i vattnet och stå upp ur vattnet.» Men nu är saken den, att skriften

ingenstädes framställer detta såsom dopets syftemål! Och huru, fråga vi, kan neddoppning föreställa Kristi död? Han dog på korset, hängande mellan himmel och jord. Hvem har någonsin hört, att en människa blifvit neddoppad på det sättet? Icke just mindre orimligt och oriktigt är att påstå, att den döptes uppstigande, eller väl snarare upplyftande, ur vattnet framställer Kristi uppståndelse ur grafven. Vi anföra de skriftställen, där man söker stöd för det påståendet. Rom. 6: 2—4: »Vi, som hafva dött från synden, huru skola vi ännu kunna lefva i henne? Eller veten I icke, att alla vi, som blifvit döpta till Kristus Jesus, hafva blifvit döpta till hans död? Så hafva vi då blifvit begrafna genom dopet till döden, på det att, såsom Kristus vardt uppväckt från de döda genom Fadrens härlighet, så skola ock vi vandra i ett nytt lefverne.» Baptisterna erkänna ju själfva, att de troendes här omtalade »död» — och »korsfästelsen» och »uppståndelsen» v. 5, 6 — icke är att fatta *i bokstaflig mening*. Hvarför vilja de då söka öfvertyga oss, att »begrafningen» skall tagas bokstafligt, så att därmed åsyftas ett begrafvande eller nedsänkande i vattnet? Hvarför då icke också säga, att »döden» här åtminstone borde uppfattas som ett afsvimmande, en dödslikhet, att »korsfästelsen» stode i samband med ett upphängande på trä o. s. v.? Helt enkelt därför, att dessa ord icke »*behöfva*» uppfattas i någon bokstaflig mening, för att man skall få ett »bevis» för sin lära om neddoppningen såsom det enda rätta dopsättet, på samma gång man slipper försvara orimligheten af en sådan bokstaflig uppfattning. Men det är alldeles samma språkliga orimlighet att i detta sammanhang taga »begrafningen» såsom bokstaflig. Paulus säger icke,

att dopet »betecknar» eller »framställer» en begrafning, utan att det *är* det, att det innefattar en begrafning, d. v. s. att begrafningen *sker* genom dopet. Då man tror sig af apostlens ord här nödgas att af dopet göra en begrafning, skulle sammanhanget, synes det, tvinga en att göra det till en *begrafning »till döden»*, och ej, såsom dock vi hoppas, alltid är fallet »till lifvet.» När dopet, så vida det ej skall aflöpa olyckligt, icke blir en begrafning *till döden,* så blir det icke en begrafning i *Pauli* mening — det kan en hvar se af hans ord.

Här är alls icke fråga om dopsättet — det vore för öfrigt tämligen innehållsfattigt, lindrigast sagdt — utan om dopets betydelse och hvartill det förpliktar. Tanken är helt enkelt denna: Likasom Kristus dog från synden — hans begrafning gjorde hans död så mycket tydligare, liksom vårt uttryck: »han är både död och begrafven» — så skola ock vi hålla oss själfva döda från synden; och dopet är invigningen till denna död eller skillsmässa från synden. Uttrycket bör fattas i närmaste samband med de båda andra här förekommande liknelserna, som brukas för att tydliggöra gemenskapen mellan en benådad syndare och Frälsaren — dessa: »Om vi hafva blifvit införlifvade med honom genom en lika död», d. v. s. om vi äro så döda från synden, som han var det, »så skola vi också blifva det genom en lika uppståndelse», det är: vi skola uppstå från syndens död till ett lif af helighet och rättfärdighet, »vetande», tillägger apostlen, »att vår gamla människa har blifvit korsfäst med honom — — att vi icke mer skola tjäna synden.» Kol. 2: 12 afser samma sak och bör i öfverensstämmelse därmed uppfattas.

Det måste förefalla hardt när ofattligt, att ens baptisterna själfva på allvar kunna tro, att den allvise och barmhertige Herren skulle förordnat, att dopet *måste* meddelas på ett sådant sätt, att dess mottagande eller erhållande i mycket hög grad skulle vara beroende af yttre omständigheter. Man tänke till exempel på Grönland med dess nästan eviga is, som där till och med betäcker det inre af de mänskliga boningarna, bildad som den är af deras innevånares andedräkt. Huru mycket förnuft eller kristlig barmhertighet skulle där ligga i den baptistiska maningen: låt neddoppa dig? Det vore att pålägga dem ett ok, som hvarken »vi eller våra fäder kunnat bära.» *Men ett dopsätt, som icke kan användas allestädes och när som helst, det kan icke heller vara det enda rätta, så vida icke annars Herren misstagit sig eller fordrar det omöjliga.* Endast ett bestämdt bud af Herren eller hans apostlar, att dopet för att vara giltigt *måste* ske genom neddoppning, vore här tillräckligt, för att bringa förnuftets kraf på möjlighet och rimlighet till tystnad. Men af ett sådant bud finns, såsom vi ha sett, icke en skymt i nya testamentet, men väl flerfaldiga bevis på dop eller »döpelser» *utan* neddoppning.

Om redan af yttre naturförhållanden dopet *icke kan* meddelas genom neddoppande hvar som helst och när som helst, tillkommer här en annan, om möjligt ännu mer talande omständighet — sjukdomar. Det är ofta händelsen, att människor, som såsom friska föga befattat sig med religionen eller som väl ha sökt Herren, men af en eller annan orsak försummat dopet — man tänke härvid särskildt på länder som Amerika, där ingen statskyrka döper nationens barn — önska erhålla det, då de ligga

nära dödens port. Men de kunna icke neddoppas — sjukdomen gör det alldeles omöjligt. Att säga dem, att de icke behöfva bli döpta, vore att motsäga bibeln. Vi få lika litet neka sådana dopet och låta dem dö i sorg och bekymmer, som vi få neka gudfruktiga friska det. Det vore tydligen en synd. Om baptisterna kunna det, så missunna vi dem icke denna deras förmåga och samvetsro. Men dessa svårigheter äro emellertid ofta för stora till och med för dem. En liten gosse i vår grannstat — i Amerika — hvilkens moder var baptist, lärde sig älska Jesus. Han uthärdade med största tålamod en smärtsam och tärande sjukdom, glädjande sig i hoppet om en härlig odödlighet. Kort före sin död önskade han bli döpt och mottaga den heliga nattvarden. Men modren sade: Du är så sjuk, att du inte kan lyftas upp för att döpas. Jag vet det, svarade han. Men jag kan döpas, där jag ligger. Kunde modren neka det? Nej, det kunde hon inte. Metodistpredikanten på platsen eftersändes,» men som han ännu icke var ordinerad, tog han en pastor i episkopalkyrkan med sig, och lille Robert vardt döpt. Man kan lätt tänka sig hans ängsliga moders och hennes baptistiska vänners oro och rörelse. Nyss blef han döpt utan neddoppning; nu skulle därtill firas en obaptistisk nattvard! Men hvad skulle de göra? Lofvad vare Gud, fördomen och sektandan gåfvo vika, och de knäföllo alla omkring sängen, episkopaler, metodister och baptister, och mottogo det heliga sakramentet tillsammans med detta döende Guds barn. Var detta orätt? Låt den, som kan tro det, göra så. Vi kunna det icke, men väl, att det var en syn, som de heliga änglarne fröjdade sig öfver.

Det var till följd af här angifna skriftställen samt öfriga anförda bevis och sakförhållanden, som jag efter en lång och hård kamp mellan dem och mina förutfattade baptistiska meningar, gaf efter för öfvertygelsens styrka och helt och hållet förkastade läran om neddoppningen såsom det enda riktiga dopsättet.

Som afslutning af detta kapitel, må göras några korta utdrag ur »Det kristna dopet» af doktor E. B. Fairfield, en skrift af mer än vanligt värde, som uteslutande sysselsätter sig med dopsättet och ur hvilken förut något anförts. Boken är resultatet af en samling bref, skrifna till en af författarens gamla vänner i baptistsamfundet. Doktor Fairfield säger:

»Du vet, kanhända, att jag varit baptist i mer än ett fjärdedels sekel. Och ingen människa var mera säker på att ha rätt än jag. Jag hyste intet tvifvel på den saken. — Huru denna förändring inträffat, vill jag nu med några få ord berätta. För några år sedan blef jag af en baptist-istisk bokförläggarefirma anmodad att skrifva en bok till försvar för baptisternas åsikter. Dess storlek bestämdes till omkring fyra hundra duodecimo sidor. Jag antog denna uppmaning med den fulla vissheten, att man i en bok af denna storlek skulle kunna framkasta ett argument, som ingen hederlig människa skulle kunna bestrida. För att kunna göra detta beslöt jag att undersöka hela grunden från början, så att, när arbetet vore färdigt, den ärlige och upplyste läsaren af min bok skulle nödgas medgifva, att den vore oemotsäglig. — Det var min fulla öfvertygelse, att neddoppning var det enda rätta dopsättet och att man därom kunde öfvertyga hvarje fördomsfri forskare.»

»Du kan tänka dig min stora missräkning, när jag berättar dig, att allt efter som mina studier af detta ämne fortskredo, det ena tornet efter det andra af min baptistfästning ramlade. Jag ansträngde mig till det yttersta att reparera dem. Månad efter månad arbetade jag på att vidmakthålla min gamla grund, men utan att lyckas. Jag hade alltför många solida fakta emot mig. Efter att grundligt ha studerat ämnet från begge sidor, blef jag slutligen öfverbevisad om mitt misstag. ***Neddoppning vore icke det enda rätta dopsättet.*** Ordet *baptizo* betyder icke »neddoppa» i nya testamentet. Jag såg det klart.

På tal om denna sin undersökning, säger han vidare: »Jag har (hade) således icke lyckats finna något ställe, på hvilket någon befalldes att doppa eller neddoppa sig eller att låta sig neddoppas af en annan, från början af första Mosebok till och med Malaki. *Och likväl talar epistlen till ebreerna om förordningen i gamla testamentet såsom omfattande »hvarjehanda döpelser.*

Du kan lätt fatta, att min förra mening, att dop alltid betydde neddoppning, vid denna punkt erhöll ett nytt dråpslag. ***»Hvarjehanda döpelser» — icke en enda neddoppning,*** på det sättet står saken.»

— — — — — — — — — — — — — —

Ingenting är sagdt om vatten i Jesu sista befallning — i baptisternas öfversättning däraf icke heller. Den klassiska — den hos hedniska grekiske skriftställare förekommande — betydelsen af ordet *baptizo* innebär icke begreppet vatten, såsom d:r Carson själf — en framstående baptistlärare — är klarögd nog att se och ärlig att säga: »Begreppet vatten ingår alls icke i ordet självt.» *Ändå är*

detta allt som angående dopet finns i Jesu sista befallning. Detta ord är ock allt som därom finns i Petri svar på pingstdagen. — — — »Jag önskar göra denna sak så begriplig som möjligt. Antag, att en grekisk herre på Platos dagar befallt en af sina tjänare att *neddoppa* ett stycke tyg, brukande ordet *baptizo* i dess i alla afseenden riktiga form — hade tjänaren däraf förstått hvad han skulle göra med tygstycket? Om ock tjänaren varit bekant med hvarje ställe i hela den grekiska litteratur, vi nu känna, skulle han dock sväfvat i fullkomlig okunnighet hvarom frågan gällde, och alltjämt väntat få höra afslutningen på sin mästares befallning. Och om icke mästaren ämnat drifva spektakel med sin tjänare, skulle han ock utan dröjsmål fullbordat densamma; ty om han ej sagt mera, än hvad redan är nämdt, kunde icke tjänaren vetat, om tyget skulle doppas i färskt eller salt, i varmt eller kallt vatten, i honung eller olja, i ättika eller vin, i salfva eller mjölk. »Det ges alls intet 'vatten' i detta ord», det är en sann sats, *så vidt det gäller detta ords klassiska bruk.* — — »Vattnet i dopet är väsentligt — nödvändigt — eller icke. Om det *icke* är det, då fyller det klassiska — hedniska — *baptizō* behofvet. Om det *är* det, då misslyckas *baptizo* — i dess klassiska betydelse — helt och hållet att tillfredsställa de kraf, som denna kristna instiftelse ställer på detsamma.» Men så har också ordet fått den förändrade, djupare och religiösa betydelse, hvarom förut i detta kapitel är taladt.

— — — »På våren 1864 tillbragte jag en månad på resor i Palestina. Jag var då baptist och tänkte alltid att förblifva det. Jag gjorde ingen afstickare från min väg, för att finna vatten för dop

Men som det var i mars månad och den sena regntiden just slutat, borde det ha varit en gynnsam tidpunkt att råka på passande lägligheter till neddoppning, om där voro sådana. Ändå, om man undantar Medelhafvet och Galileiska hafvet, fann jag endast en eller två platser, där neddoppning kunde ha varit utförbar. — — Jordan var ej heller en sådan plats. Då vi stodo på stränderna af den vilda, skummande och framrasande floden och orden: »Hvad viljen I göra i dess svällande vågor?» helt naturligt föllo mig in, svarade jag inom mig: »Jag vet icke; men säkert ej att försöka döpa någon genom neddoppning, *med mindre jag önskade genom dopet bokstafligen begrafva honom till döden.*»

Så långt doktor Fairfield.

FEMTE KAPITLET.

Hvilka få deltaga i nattvarden?

Metodistkyrkan uppfattar den heliga nattvarden såsom en instiftelse, af Herren förordnad, att behållas i hans församling ända till hans återkomst. »Gören det till min åminnelse» — »till dess jag kommer», så lyda ju hans egna ord. Det är en åminnelse af Kristi lidande och död; men det är vida *mer* än en blott åminnelse. Ty Gud har lärt oss, att förvänta hans särskilda närvaro och välsignelse under den heliga måltiden och att tron är nödvändig för att rätt taga del däri, ty vi måste »åtskilja Herrens lekamen», och det kunna vi endast

genom tron. Hvar och en, som nalkas Herrens bord, skulle vänta att där möta sin frälsare och mottaga andlig välsignelse, att gå därifrån som en bättre kristen, än när han kom, mera himmelskt sinnad, mera lik Kristus. För att värdigt komma till Herrens bord, måste man af hjärtat tro, förtrösta på Kristus såsom sin försonare och frälsare, vetande sig ega rättfärdiggörelse genom tron på Jesus Kristus. Genom att mottaga det välsignade brödet och vinet, förklarar man öppet, att man för sitt hopp om himmel och salighet hvilar på denna grund, och på den allena. Hvar och en, som är så till sinnes och ger bevis därpå i lifvet, har rätt att komma till Herrens bord. Så tro metodisterna, och så handla de. Det är *Herrens* bord. Därför får ingen af hans lärjungar därifrån utestängas. De anse därför icke dopet såsom ett oeftergifligt villkor för deltagandet i Herrens nattvard. Om också denna ordning i och för sig är lämplig och önskvärd, så är den likväl icke alls absolut nödvändig. I öfverensstämmelse med dessa grundsatser inbjuda de till Herrens bord alla sådana, som äro kända såsom troende kristna. Men att inbjuda personer, som vi ingenting veta om, utom det att de själfva säga sig vara troende, det vore att utsätta oss för faran att bli bedragna af sådana, som göra anspråk på att vara kristna men icke med sitt lefverne ådagalägga det. Det finns i denna tid icke så få af denna klass. Att detta är metodistkyrkans ståndpunkt i frågan är så väl kändt, att därom intet vidare behöfver sägas.

Då emellertid den frågan, huruvida dopet är ett oeftergifligt villkor för nattvardens åtnjutande, är synnerligt viktig — ty baptisternas vara eller

icke vara beror på fasthållandet af detta villkor — så vilja vi, för att något utförligare sysselsätta oss med detta ämne, här göra ett utdrag ur pastor J. Porters granskning af pastor Jacob Knapps predikan om hvilka som ha rättighet att deltaga i nattvarden. Omständigheterna synas ha varit följande.

Pastor Knapp, en beryktad baptistisk väckelsepredikant, besökte Boston. I fullkomlig öfverensstämmelse med sina embetsbröders sed och bruk framställde han sig och blef af sina vänner framställd såsom en afgjord motståndare till den inskränkta »sekterismen», och begynte strax utpeka »partidjäfvulen» såsom den sanna kristendomens mäktige motståndare och hotade att fördrifva honom ur staden. Genom sådana uttalanden tillvann han sig de flesta evangeliska samfunds förtroende och medverkan, så att de hjälpte och understödde honom och hans möten. Följden var, att många blefvo omvända. Men då herr Knapp var i begrepp att lämna staden, spred sig den underrättelsen, att han före sin afresa ville hålla ett afskedstal till de nyomvända. Enligt sin på förhand uppgjorda plan begagnade han sig af det sålunda skapade tillfället, och höll, såsom baptisternas vana är, en predikan till försvar för sina baptistiska åsikter — att man för att ega rätt till att åtnjuta den heliga nattvarden måste låta döpa sig, och att inga odöpta finge nalkas Herrens bord.

Hans baptistiska vänner, som ansågo detta som en triumf, grepos plötsligt af sin ledares ifver, läto trycka föredraget och utdelade det gratis bland de nyomvända. Andra åter ansågo detta förfaringssätt vara ett icke så oäfvet tecken till, att »partidjäfvulen» ändå till sist blef bjuden att stanna kvar,

ehuru han ju skulle jagas ur staden. Då pastor Knapp var en af sitt samfunds mest betydande män, och icke gaf sig åstad med svaga bevis, så vida bättre kunna erhållas, så måste vi med skäl anse dem han framställde för påståendet att dopet nödvändigt måste gå före nattvardens åtnjutande, vara de starkaste, om ej de enda, som kunna andragas. Därför uppehålla vi oss vid honom, såsom en värdig representant för sina meningsfränder.

Herr K. uppställer den satsen, att ingen, huru gudfruktig som helst, »har rättighet att deltaga i Herrens nattvard förr än han är döpt.» Till bevis därpå anför han apostlarnas exempel såsom oemotsägligt samt citerar därtill åtskilliga skriftställen, särskildt detta: »De som då gärna mottogo hans ord, läto döpa sig; Och på den dagen förökades församlingen med omkring tre tusen.» För att nu icke disputera om hvad man åsyftar bevisa med dessa skrifställen: att det apostoliska bruket var att först döpa de omvända och sedan meddela dem nattvarden, anmärker jag, att om dessa exempel skola lämna ett fullgiltigt bevis, det måste ådagaläggas:

1) Att här en gudomlig befallning var för handen;

2) Att apostlarna betraktade dopet såsom ett oeftergifligt *villkor* för nattvardens åtnjutande, så att denna det förutan icke kan riktigt utdelas;

3) Att icke förhållandena i kyrkan så förändrats, att personer som icke blifvit döpta icke få vägras tillträde till nattvardsbordet.

Det rätta eller orätta i att deltaga i nattvarden före dopet, beror helt och hållet på Guds vilja. Frågan är då: var det omtalade apostoliska exemplet afsedt att vara ett uttyck för Guds vilja angå-

ende oss? Om det var Guds afsikt att med dessa historiska exempel förklara, att det är *vår* plikt att mottaga och meddela dopet före nattvarden, så var det också hans afsikt, att vi skulle döpas och läggas till församlingen samma dag vi blefvo troende och föröfrigt göra allting på samma sätt som apostlarna. Ty om den apostoliska historien har laglig kraft i en enskildhet, där ingen uttrycklig befallning är för handen, så har den laglig kraft i hvarje annan enskildhet. Häraf följer, att vi lika mycket äro förpliktade att ha allting gemensamt, att åtnjuta nattvarden nattetid och i en sal, som att låta döpa oss, innan vi deltaga i Herrens måltid. Om emellertid vi nu för ett ögonblick antaga, att det apostoliska exemplet i fråga har laglig kraft, så är nästa punkt, som skall bevisas, att de meddelade dopet *såsom ett nödvändigt villkor* för nattvarden, så att den senare icke rätteligen kunde meddelas, om det förra icke blifvit förut mottaget. Detta är här själfva hufvudfrågan. Men icke den minsta skymt af bevis härför finnes eller kan åstadkommas. Därför säger baptisten Robert Hall: »Vi påstå, att dopet icke på något enda ställe i skriften inskärpes såsom en nödvändig *förberedelse till Herrens nattvard* och att denna åsikt är en tom dikt af inbillningskraften.»*)

Men vi ha antydt, att ännu en sak måste ådagaläggas, den, att icke förhållandena i Kristi kyrka så förändrats, att de som icke blifvit döpta kunde

---

*) Man ihågkomme nämligen, att de olika baptistsamfunden i denna lärofråga, såsom i så många andra, bekämpa hvarandras åsikter. Den framstående, aktade baptistpredikanten C. H. Spurgeon i London inbjöd alltid en hvar troende till församlingens nattvardsbord, alldeles som metodisterna göra.

rätteligen deltaga i nattvarden. Detta har man icke försökt. Apostlarna voro inspirerade. De visste Guds vilja, och hade makt att bevisa sin kunskap och myndighet medels underverk. Att vägra att bli döpt så som de fordrade, var detsamma som att med uppsåt vara Gud olydig, och visa, att man hade bestämt sig för att följa sin egen vilja och icke bekymra sig om gudomliga befallningar. Att sådana icke borde ha tillträde till nattvarden är utom allt tvifvel, ty de kunde icke regeras af ett gudfruktigt sinne. I detta hänseende ha de, som hylla den fria kommunionen, träffat mot behofvet svarande anordningar. Men huru förhåller sig saken *nu?* Det är mycket annorlunda i dessa tider, än i apostlarnas. Lärarna äro nu, likasom andra människor, beroende af skriften, beträffande sin religiösa kunskap. Och så kommer det sig, att om de också gjort sitt bästa, för att få veta Guds vilja, så ha dock de, så väl som öfriga människor därom olika meningar. Den ene tror, att neddoppningen i vatten är det enda rätta dopsättet, en annan tror lika mycket på bestänkningen eller begjutningen med vatten. Båda ha läst och studerat bibeln, bedit och arbetat, för att lära känna sanningen; båda äro lika uppriktiga. Om det nu medges, att apostlarna icke kunde finna, att nattvarden hörde dem till, som såsom evangelii *motståndare icke ville låta döpa sig*, följer då däraf, att man i närvarande tid, då på alla sidor saknas den apostoliska myndigheten och inspirationen, har rätt att från nattvarden utesluta dem, som äro lika goda, lika ärliga som man själf, men som i en viss läropunkt råka vara af en annan mening? Ingen förnuftig människa, som icke är förblindad af fördom eller partisinne, kan tro något så

förvändt. Således strider detta tillvägagående lika mycket mot evangelii anda och innehåll som mot det upplysta kristliga förnuftet.

Det kan därför med allt skäl sägas, att ehuru baptisterna förkasta barndopet, icke anseende det *olämpligt*, ehuru ett sant kristligt dop i och för sig, utan *ogiltigt*, utan ändamål, »lika orimligt som att döpa klockor t. ex.», såsom vore barnen icke ens människor, så är det ändå icke detta som gör afståndet mellan baptistsamfundet och öfriga kristna kyrkosamfund större än mellan dessa inbördes, utan just dess sätt att handhafva nattvarden. Vi tänka naturligtvis nu närmast på de svenska baptisterna, då de, som en hvar vet, så godt som uteslutande höra till det strängare slaget i nattvardsfrågan. Rättvisan kräfver, att man alltid erinrar sig, att icke alla baptistsamfund ställa sig på deras ståndpunkt, utan på samma fria, verkligt kristliga, som vi själfva försvara. Ingen utanför baptisternas krets stående allvarligt troende kristen kan utan smärta tänka på denna fast obegripliga dristighet. Det borde vara tydligt, att när det gäller nattvarden, man icke kan göra sina särskilda anordningar och förbehåll, beträffande villkoren för dess åtnjutande, såsom då det är fråga om rena samfundssaker, styrelsesätt och dylikt. *Ingen af dessa anordningar stämplar någonsin en utomstående, som hyser en afvikande mening, såsom en mindre god eller samvetsgrann kristen.* Detta förtjänar att läggas på minnet. Men då ett samfund eller en församling handhafver nattvarden såsom sin uteslutande tillhörighet, förklarande, att andra kristna icke ha rätt att däri deltaga, då ligger i detta tillvägagående *en dom*, som den enfaldigaste icke kan missförstå: du tillhör icke vårt samfund,

därför tillhör icke nattvarden dig; ty den är vår, inga andras! Så tänker man, och så handlar man. Man jämföre hvad det för de ogudaktiga innebär, att de troende i våra dagar dragit sig ifrån världskyrkans nattvardsväsen och fira nattvard inom sin egen krets. *Det är en dom utan ord:* en dom i handling öfver deras deltagande i Herrens måltid, som icke tillhör dem såsom oomvända, utan Guds folk. Det verkar nästan hemskt att tänka på, att ett helt samfund af troende kristna på alldeles samma sätt dristar sig att fråndömma *sina bröder* rätten att fira sin — och deras gemensamme — herres och frälsares dödsåminnelse. Hvarje allvarlig tänkande kristen, som icke själf kunnat smälta sådana omöjliga lärosatser, måste härvid känna en djup beklämning och *mot* sin vilja förnimma en känsla, som påminner om en främmandes. Baptisterna ha beslutat, att mellan deras och andra kristna samfund skall finnas, icke en klar, bestämd linje — en skiljegräns, utan *en kall ström*, som kringflytande deras samfund, gör detta till en värld för sig. Och den strömmen går icke i riktning mot — dopbassängen, utan heter: *den slutna kommunionen*, d. v. s. den läran, att endast de på baptistiskt vis döpta ega tillträde till Herrens bord.

Att detta omdöme icke är något annat än ett uttryck för den rena, osminkade verkligheten, känner nog en hvar, men det må belysas genom ett litet, talande exempel.

En öfver hela landet känd och aktad predikant från ett annat läger predikade en gång i en baptistkyrka i en af våra större städer. Det var en oförgätlig stund i Herrens gårdar. De församlade voro djupt gripna af det predikade ordet. Försam-

lingens pastor afslutade själf gudstjänsten, med af rörelse skälfvande stämma. Herren hade i sanning bekänt sig till sitt ord. Så vände sig pastorn till den främmande predikanten och sade: »Ja, nu får jag lof att be dig gå, ty vi ska ha nattvardsgång.» Naturligtvis upptog denne icke detta illa; men nog hade det en »afkylande» verkan, ehuru icke gällande personen, utan saken. »De erkände och förnummo djupt under predikan», berättade han själf, den Andens gemenskap, som egde rum oss emellan, och voro därvid storligen välsignade, men plats för mig vid nattvardsbordet, några minuter efteråt, hade de icke. Och naturligtvis var han därtill ovärdig i lika hög grad, som hvarje utanför samfundet stående, enär *Herrrens* bord förvandlas till *baptisternas*.

Tänk, om Herren skulle duka sitt nådebord endast för ett visst samfunds medlemmar. Eller om den nyssnämda bekännelsens försvarare hade öfverinseende öfver det bordet! Hur skulle det då gå?

Förutnämde pastor Knapp exempelvis har för att rättfärdiga detta utestängande förklarat sig sålunda: »Då Jesus tog de tolf apostlarna med sig upp i salen och bröt brödet med dem, voro många andra sanna kristna i Jerusalem, hvilka icke blefvo inbjudna, emedan de icke voro regelmässigt upptagna i kyrkan.» Denna underrättelse är öfverraskande nog och bevisar mer än något annat svagheten af den förfäktade saken. Hur är det evangelisten säger i Joh. 3: 22? Jo, att Jesus vistades i det judiska landet med sina lärjungar och döpte. Och i kap. 4: 1 att han — genom sina lärjungar döpte flere än Johannes. »Då nu »Jerusalem och hela Judeen och hela landet omkring Jordan» döptes af Johannes, och Jesus, hvars lärjungar äfvenledes

döpte i Judeen, döpte *flere* än han, voro då inga flere än de tolf »regelmässigt upptagna i kyrkan» eller genom dopet — enligt baptistisk tro — »berättigade» att ha blifvit inbjudna att deltaga i nattvarden? Fanns det af Jesu vänner icke mer än tolf personer i hela Jerusalem då, under den stora högtiden, som drog till sig massor af besökande från hela landet, hvilka voro »regelmässigt upptagna» och haft »rättighet» att vara med? Hvilka orimligheter! Skulle af exemplet från de i denna första nattvard deltagande framgå *hvilka* troende som skulle för all kommande tid ega rätt att fira nattvard, då bör det blifva församlingslärarne och inga andra. Ty icke var det dopet, som skilde dem från deras medtroende. Men hvem påstår det? Att endast de tolf voro med — att den heliga måltiden egde rum i den trängre lärjungakretsen, där det nya, hemlighetsfulla uti den allena kunde bli förstådt, instiftad, som den vardt i de sista stunderna af Jesu jordiska lif, det bör väl förekomma helt naturligt, helst om man erinrar sig att hans förklaring egde rum inför en *ännu trängre* — endast de tre honom närmast stående lärjungarna fingo då vara med.

Men enfaldiga och nyomvända kunna icke vidare pröfva skälen för en mening, som är så lämplig att göra gällande, för att förmå dem att låta sig — »regelmässigt upptagas» i en församling, där man med gladligt mod utestänger alla andra kristna från sitt nattvardsbord.

Sanningen är och blir den, att det baptistiska påståendet, att man icke får fira Herrens nattvard utan att först ha blifvit döpt, är en orimlighet. Hvad skulle man säga, om vi lärde, att om en människa försummat att vaka, hon fördenskull icke finge

bedja? Denna lära gör, på sätt nyss är framställdt, hvad på den ankommer, för att nödga, tvinga till olydnad för Jesu kända bud: »Gören det till min åminnelse.» Men det budet får icke göras om intet genom lösa påståenden, lika obibliska och för den kristliga känslan stötande, som till sina följder sönderslitande och det allmänna kristna broderskapet hämmande i det praktiska lifvet.

SJETTE KAPITLET.

Möjligheter att gagnas och gagna.

Jag skulle nu tala något om de tillfällen till andlig förkofran, som erbjuda sig i den kyrka jag valt, som också de utsikter, som förefinnas att där vara till nytta. Hvarje kristen måste ju känna sig förpliktad att allvarligt behjärta dessa båda frågor och göra sitt allra bästa för att de måtte erhålla en lycklig lösning. Att det kyrkosamfund man tillhör härvid har ett mycket stort inflytande, är ju en på förhand gifven sak.

I metodistkyrkan finner jag alla de nådemedel, som äro gemensamma för andra grenar af Kristi kyrka, och åtskilliga, som äro utmärkande för metodismen, såsom klassmöten, kärleksmåltider o. s. v.

Klassmötena äro icke numera af den djupt ingripande betydelse, som de voro i metodismens begynnelse; men detta hindrar dem icke att ännu, i den mån de brukas och brukas *rätt,* vara till samma

nytta och välsignelse som då. Därför må deras syfte här kortligen antydas.

De innebära ett efterföljande af deras exempel, hvilka i profeten Malakis dagar »fruktade Herren och talade med hvarandra, och Herren gaf akt däruppå och hörde, och en minnesbok vardt skrifven inför hans ansikte för dem» o. s. v. Klassmötena äro i synnerhet afsedda att verka upplifvande och stärkande på medlemmarnas andliga tillstånd: föröka tron, förinnerliga gudsgemenskapen. På samma gång äro de egnade att bringa i dagen och odla de olika gåfvor, som finnas inom församlingen. På klassmötet få de oerfarna lära visdom och de erfarna, att de ännu ha mycket att inhemta. Där bli de svaga starka, och de starka få nya krafter. Där är det som de frestade finna befrielse och de befriade bli stadfästade. Där bringas de likgiltiga att känna sitt ansvar, och de som det känna, att handla, att insätta sin kraft. De som frukta uppmuntras, och de som förtrösta på sig själfva ödmjukas. Med ett ord, hvarje förmån, som ett vänligt kristligt umgänge och det ömsesidiga tanke- och känsloutbytet troende emellan kunna förläna, tillförsäkras oss på klassmötet. Hvilken af oss har icke lärt att högt skatta sådana tillfällen att erhålla ljus och undervisning beträffande sin praktiska kristendom genom att lyssna till andras erfarenhet? Vi ha där varit i tillfälle att på tusen sätt lära af och uppbygga hvarandra.

En framstående medlem af kongregationalistkyrkan, mycket tillgifven sin egen bekännelse och som hyst en stark ovilja mot metodisterna, tills bekantskapen med dem undanröjde hans fördomar, sade en gång till mig: »Jag beundrar edra enskilda

möten, särskildt edra klassmöten. Genom dem blifven I bekanta med hvarandras andliga tillstånd. Och detta sätter er i stånd, icke blott att sympatisera med och arbeta för hvarandra, utan föder och närer äfven inbördes kärlek och lämnar eder tillfälle att uppmuntra och 'förmana hvarandra' såsom skriften bjuder. Och, »tillade han», jag säger till mina bröder, att vi högeligen behöfva något sådant gemensamt nådemedel, ty vi veta alls ingenting om våra medlemmars andliga tillstånd. Vi se dem gå i kyrkan och till nattvården. Det är allt. Och hurudant blir då samarbetet?»

Klassmötet är metodismens vagga. Det var ingenting annat än klassmöten John Wesley höll med dem, som bekymrade öfver sin andliga belägenhet kommo till honom för att erhålla råd och tröst. Ur dessa småmöten utvecklade sig den mäktigaste, verkligt andliga religionsrörelse, sedan apostlarnas dagar. Det gällde icke disputationer om läror och meningar, utan att bli uppbygd på sin allra heligaste tro. Och därmed gick omsorgen och arbetet för andras andliga väl hand i hand, ja, var därtill en kraftig häfstång. Det inses då lätt, att i den mån klassmötena försummas eller komma ur bruk, aflägsnar man sig från den ursprungliga, praktiska metodismen, och riskerar därigenom att förlora en god del af dess kraft och eggelser till nit och arbete för — metodismens mål: syndares omvändelse och deras uppbyggande i helighet. Tidsandan, det är sant, är klassmötena emot. Den förra älskar ytlighet och andlig sorglöshet, de senare grundlighet och självfrannsakning. Men med Guds nåd och god vilja kan man äfven här ro mot strömmen.

Kärleksfesterna ha aldrig kommit att intaga

6. någon framträdande plats i den svenska metodismen. Därför, och då utsikterna till en vändning häri äro synnerligt små, må endast det sakförhållandet påpekas, att detta slags möten äfvenså äro af beskaffenhet att upplifva och stärka tron och brödrakärleken. De ha varit älskade af alla verkliga metodister och af särskildt intresse och nytta för nyomvända. Många äro vittnesbörden för deras nytta, gifna af troende från andra samfund. En aktad, inflytelserik diakon i en systerkyrka yttrade, då han vid ett tillfälle åtföljde några vänner, som voro metodister, till en kärleksfest: »Jag tror det skulle vara klokt, om ni förändrade namnet på de där mötena. Meningen med dem är säkerligen god. Men namnet stöter en del.» Sedan han emellertid fått se och deltaga i den varma kärlek och glädje, som under sammankomsten gjorde sig gällande, sade han, då den var slut: »Jag återtar hvad jag sade om namnet på sådana här möten. Jag är nu viss på, att ni inte kunna finna ett lämpligare namn för dem. Ja, ni göra väl i att kalla dem för kärleksfester, ty det äro de verkligen.» Särskildt uppfriskande och för brödrakänslan stärkande ha dessa kärleksfester verkat, då de hållits, såsom vanligen varit fallet, i samband med kvartalmötena, när medlemmar från hela kretsen pläga vara närvarande. Mäktigt ha de då bidragit till, att dessa återvändt mera glada, hoppfulla, bättre rustade att kämpa lifvets strider än de kommit.

En annan af metodismens praktiska egendomligheter lägga bönmötena i dagen. I regeln utmärkas de af en kraft, en ande, en frihet och friskhet, som verkar upplifvande och fostrar till en frimodig, handlingskraftig kristendom. Några »bönestormare»

äro nutidens metodister knappast. Dock bör man kunna hoppas, att den gamla metodistiska andan ännu alltfort skall lefva i så pass hög grad, att ett metodistbönemöte aldrig varder ett sömnmöte. Säkert är emellertid, att endast den ursprungliga sanna kraften, det allvarliga nitet, den innerliga gudhängifvenheten, icke ett mer eller mindre lyckadt försök, att sätta »kläm» i mötet, kunna åstadkomma ett bönmöte, som icke bara *låter* metodistiskt, utan *är* det, i ordets gamla mening. Att faror lura här, så väl som vid andra samfunds möten, där den väckande anden af redan blott historiska skäl aldrig varit i samma grad eller på lika sätt för handen, skall den afgjordaste metodist icke förneka. Men alltid skola metodisterna känna sig glada, då de märka en fläkt af den hänförelsens lif och värme, som utmärkte deras fäder och dessas — bönemöten.

Men en kristen, som allvarligt önskar att fylla sin uppgift, frågar icke blott: i hvilket kyrkosamfund kan jag erhålla den största möjliga hjälp för min andliga utveckling? utan också: hvar kan jag vara till största nytta? Han vill icke blott *gagnas,* utan också *gagna.* Och det är detta senare, som vi nu gå att tala om. Att alla metodistkyrkans anordningar äro sådana, att nyttan, icke bekvämligheten, afses lätt att visa. Kyrkan har för sig till praktiskt besvarande uppställt frågan: huru böra vi arbeta, för att bäst främja evangelii stora mål, att föra världen till Kristus?

En god kyrkostyrelse är den, som, under det den öfverensstämmer med skriften i allt, som denna bestämmer något om, bereder största möjliga tillfälle att arbeta och i möjligaste måtto tillvaratager och sätter i verksamhet de gåfvor och krafter, som

b, förefinnas, till befrämjande af så väl den inbördes andliga förkofran som Guds rikes utbredande utåt.

Det som särskildt utmärker metodistkyrkans styrelsesätt är resepredikantsystemet. Många göra invändningar emot detta. Men icke därför att det är onyttigt, utan därför att det är obehagligt, fordrar stora uppoffringar, självförsakelse o. s. v. Men afsikten med evangelii predikan är, att människor måtte *varda frälsta*, icke att tillfredsställa deras önskningar eller tycken, utan för den händelsen de öfverensstämma med Guds saks bästa. Icke själfviskheten, utan det uppoffrande sinnelaget, icke det som är bekvämast, utan det som är verksammast, bör vara det afgörande, då det gäller att utföra Jesu stora uppdrag. Det ligger mycket nära till hands att resonera så här: när vi få en bra predikant, så vilja vi behålla honom — — vi betala så och så stor lön, och vi måste ha en begåfvad man.» Men icke kan man kalla sådant 'skäl', då själfviskheten grinar fram ur hvartenda ord. Äfven andra församlingar vilja ha »begåfvade» predikanter, och ha samma *rätt* för denna sin önskan. Redan den allmänna människokärleken, och så mycket mer den kristliga, bjuder oss, att om vi ha något godt, vi däraf skola meddela åt andra. Det kan vara obehagligt att lämna sina vänner, att flytta så där ofta — visst är det sant; men att hysa sådana tankar är återigen ingenting annat än själfviskhet. På liknande sätt kunde man säga till missionärerna: gå icke ut till hedningarna. Då måste ni lämna edra vänner och ge er ut på besvärliga resor. Bäggedera är obehagligt. Därför — stanna hemma! Men, säger man, flyttningssystemet gör, att predikanten icke får vara tillräckligt länge på platsen, för att

bli bekant med folket. Men på en kort tid hinner han lära känna det, så mycket han behöfver för att kunna fylla sitt kall. En mycket noggrann kännedom om alla saker i samhället är i själfva verket för en evangelii förkunnare vida mer skadlig än nyttig. Och invändningen att genom flyttningarna afbrott inträffa i den andliga omvårdnaden från predikantens sida får sitt rätta värde inför det sakförhållandet, att i metodistkyrkan en församling *aldrig* är utan predikant, eller en predikant utan församling. Däremot äro inom alla andra samfund församlingarna ofta under lång tid utan lärare, och äro alltid utsatta för att bli det, likasom omvändt lärarne att bli utan församlingar. I metodistkyrkan är just genom flyttningssystemet sörjdt för, att församlingarna alltid skola vara försedda med lärare, utom då dödsfall eller annan händelse gör platsen ledig; men äfven då fylles den strax af någon annan.

Men är detta system skriftenligt och är det det mest verksamma? Ja, dessa frågor äro de enda lämpliga!

Att det är skriftenligt, framgår redan däraf, att såväl Kristus själf, som apostlarna *reste* eller *vandrade omkring* och förkunnade evangelium. Jesu vandringar i det heliga landets olika delar känna alla, som läst evangelisternas berättelser. Och då han förordnade sina apostlar att predika sade han icke: bosätten eder på de och de platserna — lämnen icke edra vänner! utan: *gån ut och prediken!* De voro *resepredikanter*, det visar deras historia; särskildt var Paulus en resepredikant. Hans resor eller vandringar äro blifna till ett ordspråk. Och märk nu väl, att detta resesystem inrättades *af Jesus själf*.

Tre år var den längsta tid, så vidt vi veta, Paulus uppehöll sig på ett och samma ställe. Och den tiden kan i genomsnitt taget sägas vara den längsta eller den vanligaste äfven för en metodistpredikant.

Af hvad som nu är sagdt framgår tydligt, att flyttnings- eller resesystemet *stämmer öfverens* med skriften; men därmed är icke påstådt att exemplen i fråga innebära en *befallning* att uppehålla ett sådant system. Då skulle man göra sig skyldig till samma fel, som, beträffande apostoliska exempel, är påpekadt i föregående kapitlet. Men utom det att flyttningssystemet har nyssnämda öfverensstämmelse, hvilar det, såsom redan är antydt, på den allmänt kristliga kärlekens och vishetens lag.

Att detta system är mera verksamt än det fasta, skola vi nu visa.

Människorna äro i nästan alla afseenden olika, icke minst beträffande den andliga läggningen. Somliga äro födda tänkare. Ingen predikan intresserar eller uppbygger dem, utom den tankeklara, bevisande. Låt en Paulus resonera om rättfärdighet, kyskhet och den kommande domen, och deras hjärtan bevekas. Andra förstå sig mindre på det tankerediga. De älska gripande predikningar; som präglas af värme och kraft. Låt en Petrus uttala sina dundrande ord, och de skola känna sig glada och uppbyggda. Andra hänföras af en Apollos' rena och vältaliga uttryckssätt. Åter andra ha ett sinne, som är mycket mottagligt för det klagande och medlidsamma. För dessa gör det sak samma, om en Paulus resonerar, en Petrus dundrar eller en Apollos tjusar; men låt hugsvalelsens son eller en älsklig Johannes komma med sina bevekande ord, sin milda stämma,

och de utbrista: »Tag mig, tag mig — jag kan inte hålla ut längre.»

Redan i den apostoliska tiden voro gåfvorna och de rent naturliga medfödda egenskaperna på detta antydda sätt olika, egnade att motsvara eller fylla de olika behofven eller krafven i församlingarna, på platserna. Så är det ännu. Att säga att alla predikanter borde ega alla dessa egenskaper är att fordra, att de skola vara fullkomligare än apostlarna. Men då hvar och en, tid efter annan, får tjäna med sin särskilda gåfva samma folk eller på samma plats, så varder i viss mån ett fullkomligt verk där utfördt. Att detta icke är blotta fraser, utan verkliga och viktiga sanningar, det intygar kyrkans historia i alla tider. En stor del af de väckelser, som egt rum i de fast anställda pastorernas församlingar, ha, mänskligt att döma, åstadkommits genom resepredikanters arbete. Men äfven om man medräknar sådana resultat af dessa kringresande predikanters verksamhet, ha väckelserna i dessa församlingar varit mycket få i förhållande till dem, som inträffat bland metodisterna, såsom kyrkans historia tydligt visar. Hemligheten förklaras lätt af det ofvan sagda: ett enhetligt flyttningssystem, där en hvar känner sig uppfordrad att göra sitt bästa möjliga för det stora målet, syndares omvändelse — hvilket är själfva lifsnerven i metodismen. Nyttan af detta system visar sig icke blott beträffande detta stora hufvudsyfte, utan äfven på en hel del andra sätt.

Det är faktiskt, att så vida icke en del af församlingen har ett öfvervägande, att icke säga öfverväldigande inflytande, skola de åhörare, som predikan, huru god som helst, icke passar för, efter ett

par eller tre år bli missnöjda och önska en förändring. Antingen skall predikanten då *begära* afsked, för att slippa bli afskedad, lämnande församlingen, åtminstone tills vidare, utan lärare, eller skall han stanna kvar, hvaraf då följa oenighet och splittring. Det är nu en gång så, hur ledsamt det än må vara, att det är omöjligt för en predikant att intressera eller passa för alla. I nästan hvarje församling finnas sådana där olika slags människor, som här förut talats om.

Evangelii försvar är ett viktigt värf. Men många eljes goda predikanter ha härtill ganska ringa fallenhet eller skicklighet. Några predikanter ega denna gåfva i hög grad, och äro därför skickliga i att förklara och inskärpa kyrkans läror och de kristna lärosanningarna öfver hufvud. Men *hvarje* församling behöfver sålunda betjänas.

Resesystemet är egnadt att motverka den makligheet, som gärna vill inställa sig, då pastorn är bofast. Känslan af att ständigt vara stadd på flyttning är, säga hvad man vill, just icke af beskaffenhet att göra »embetet» till en bekväm lefnadsställning, som söfver och förslöar sin innehafvare genom den ro och det lugn det skänker. Det är nog sant, att det är bra att »få» flytta; men tillfällena och anledningarna därtill äro för en metodistpredikant så mångartade, att denna förmån nästan alldeles i medvetandet utplånas genom känslan af hans ställning. Det är kanske väl, att många unge män, som bereda sig för att träda in på hans bana, icke så mycket tänka på detta; ty annars skulle det nog bli rätt svårt att förse församlingarna med predikanter. Säkert är emellertid, att det arbete, de uppoffringar och besvärligheter, som flyttningssyste-

met ålägger honom, icke *locka* de bekväma, de själfviska naturerna in på hans väg. Med öppet öga för verkligheten borde ingen annan kunna bli metodistpredikant än den som med Paulus måste bekänna: »Ve mig, om jag icke förkunnar Kristi evangelium.»

Emellertid varder frestelsen att predika folket till behag just genom samma resesystem väsentligt mindre. Predikanten behöfver aldrig »profpredika», för att få en plats, riskerar icke att bli afsatt, om han allt för djärft, i somligas mening, ingriper mot synd eller andra missförhållanden. Han står under verksam kontroll, så beträffande sitt lif och sin lära. Men han är vid förkunnandet af evangelium fullt själfständig. Församlingen är icke hans husbonde. Predikanten icke församlingens dräng. Men han är *Kristi* tjänare, som kyrkan anbefallt så förvalta sitt embete, att han i främsta rummet *inför honom*, sin herre, måtte därför kunna stå till svars, och i andra rummet inför kyrkans myndigheter. Endast denna ställning är evangelium värdig.

Då predikantombytet genom flyttningssystemet är en synnerligt lätt sak, vinnes utan vidare svårigheter den afsevärda fördelen, som intresset för det nya medförer. Många skola dragas till Guds hus af nyfikenhet, för att höra en ny predikant, hvilka icke ville gå att höra den gamle, vore den aldrig så bra. Och om bevekelsegrunden sålunda icke är något vidare att loforda, så är det dock godt, om de på något sätt kunna förmås att komma och höra Guds ord. Då kunna de ju också vinnas för Herren.

Genom resesystemet kunna svaga församlingar förses med ordets predikan. Ofta bilda flere sådana

en krets, med gemensam predikant, som då icke sällan nästan ständigt får »resa» från plats till plats. Tack vare resesystemet kan en predikant sändas till en plats, där inga finnas, som »kalla» honom, men där verksamhet, t. ex. genom folkmängdsförhållanden, finnes vara synnerligt af nöden. Den fasta anställningens grundsatser förutsätter församlingar, så vida som dessa måste först finnas till, innan de kunna välja sig lärare. Hos metodisterna äro predikanterna i *kyrkans* hand: *de sändas ut* till platserna, vare sig där finnas några församlingar eller icke. De vänta icke, tills församlingar hunnit uppstå liksom af sig själfva, d. v. s. genom personers på platsen eller platserna eget arbete. *De gå ut* med evangelium — det är saken.

På detta sätt har metodismen med ordets predikan försett den stora nordamerikanska vestern, hvarigenom sann kristendom kunnat hålla jämna steg med nybyggarna på detta viktiga fält. På detta sätt ha nio tiondedelar af metodistförsamlingarna blifvit uppbyggda. Predikanten har okallad kallat folket. Några ha mottagit hans kallelse, en förening har blifvit bildad och slutligen en kyrka byggd, och — församlingen med dess nådesinrättningar var färdig! Det har träffande blifvit sagdt, att det vanliga, fasta predikoembetets innehafvare *vänta på folkets kallelse, under det metodistpredikanterna gå ut för att kalla folket.* Detta innebär en så fullkomlig motsats som möjligt. Kristendomen är till sin beskaffenhet angripande. Härmed öfverensstämmer metodistkyrkans resesystem. Det är beräknadt på att i möjligaste mån tjäna till att Jesu bud: gören *alla folk* till lärjungar, måtte åtlydas. D:r Abel Stevens säger. »En stor del af den vidsträckta vestern,

som nu är den viktigaste delen af Amerikas förenta stater, skulle genomgått sin daningsperiod till stor del i saknad af kristendomens inflytande, om icke metodistkyrkans resepredikanter burit korsets fana, icke blott i nybyggarehärarnas midt, utan också i deras förtrupper. Metodistpredikanterna påträffar man följande den vilde indianens spår, uppmuntrande, glädjande, välsignande med sina besök den mest undangömda koja på de aflägsnaste gränstrakter. De ha gått till landets urinnevånare och samlat i kyrkans sköte flere af skogens barn än något annat samfund. De ha bestigit klippiga bergen och planterat kristendom och civilisation på Columbias stränder. De ha framträngt ända till Montezumas stad — Mexiko — på samma gång de öfverallt i våra äldre stater ha utöfvat ett på alla klasser verkande helsosamt inflytande, så att deras kyrka nu icke blott har ett större antal medlemmar än något annat samfund, utan i synnerhet en vida större mängd af de klasser, hvilkas sedliga uppfostran är på en gång den mest svåra och viktigaste.» D:r Baird, en presbyterian, i sitt värdefulla verk om kristendomen i Amerika, utropar, då han talar om de svårodlade delarna af det andliga fältet: »Lofvad vare Gud, det finns ett sätt hvarpå, såsom jag sedan skall visa, några af de här omtalade svårigheterna kunna minskas, och det är genom det resepredikantsystem, som på ett så omfattande sätt och till så mycken nytta användes af metodisterna.» Och ytterligare: »Det har blifvit sagdt, och det med sanning, att metodistkyrkan till sitt syfte och framför allt är en missionskyrka. Och det är en outsäglig välsignelse, att så är fallet, hvarpå Förenta staterna äro kraftiga bevis. Hela landet innefattas

i en generalkonferens, som åter är indelad i årskonferenser, som hvar för sig omfatta stora landsträckor, indelade i distrikt. Hvarje distrikt omsluter en hel del församlingar eller kretsar, och i hvarje krets finnas en fem sex, ja, stundom ända till tjugo predikoplatser. Sedan beskrifver han huru kretspredikanten besöker och predikar på hvarje plats antingen i en kyrka, ett skolhus eller ett boningshus — å söndagarna på de mera folkrika platserna och om sökendagarna eller aftnarna på de andra.» »Sålunda», tillägger han, »predikas evangelium på tusentals aflägsna ställen, där det aldrig skulle ha blifvit predikadt, enligt det fasta predikoembetets plan.» Så vidt jag vet, var det den berömde d:r Witherspoon, som anmärkte, att han »icke behöfde något annat bevis för, att John Wesley var en stor man, än det han fann i resepredikantsystemet, hvartill denne märkvärdige man var upphofvet.» Och den anmärkningen var nog riktig. Detta system har användts till lika mycken fromma i hednavärlden som bland de civiliserade nationerna. Öfverallt har metodistkyrkan nyttjat det med välsignelse och framgång.

Erinra vi därtill om förmånerna af, att en predikant icke behöfver kvarstanna i en församling längre, än han kan befinnas vara till nytta; att hvarje utnämning är föremål för ett allvarligt öfvervägande af önskningarna och behofven från begge parterna; att upprifvande strider beträffande ifrågasatt predikantombyte, hvilka så ofta förekommit och förekomma i församlingar med fast och anställda predikanter — Nya Englands kyrkohistoria är full af berättelser om dessa predikant- och församlingsstrider, som helt eller delvis fördärfvat de respek-

inre församlingarna och stundom föranledt rättegång — att bruket att tillsätta predikanter för året nästan lika mycket är egnadt att framkalla dylika svårigheter, enär det lämnar predikanten i ständig ovisshet om huru länge han skall stanna på samma plats, alldenstund han, då året är ute, antingen skall »kallas» ånyo eller afskedas, i hvilket senare fall ett störande och pröfvande, vanligen längre afbrott uppstår i så väl predikantens som församlingens verksamhet, ofta lika mycket till den förres timliga, som den senares andliga skada —: så tro vi oss ha visat, att den mest framträdande egendomligheten i metodistkyrkans ledande grundsatser, rese- eller flyttningssystemet, är ett synnerligt godt medel *att gagna* Herrens rikssak på jorden.

SJUNDE KAPITLET.

Metodismens frukter.

Innan vi sluta denna skrift, vilja vi något hänvisa till metodismens utveckling. Dess början kan sättas till år 1738, då fyrtio eller femtio personer hade öfverenskommit, att sammankomma hvarje onsdagsafton för att samtala och bedja, och således den första egentliga metodistföreningen stiftades. Och år 1776 började en wesleyansk lokalpredikant från Irland, Philip Embury, att predika i staden New-York och bildade där den första metodistföreningen i Amerika. Låtom oss nu med Jesu

ord i minnet: »Af deras frukt skolen I känna dem», beakta följande siffror.

Vid John Wesleys död funnos i Storbritannien och Irland följande antal predikanter och medlemmar. Predikanter: 313; medlemmar: 76,968.

År 1800 var antalet i metodist-episkopalkyrkan (i Amerika), som följer.

Predikanter: 288; medlemmar: 64,894. År 1840 var predikanternas antal: 3,296 och medlemmarnas: 740,459.

Nu (år 1900) är antalet detta: Predikanter: 17,583; lokalpredikanter: 14,289; medlemmar: 2,871,949. Under det af slaffrågan orsakade inbördeskriget, där nord- och sydstaterna stodo emot hvarandra, togo förklarligt nog äfven metodisterna parti för sina respektive staters politik, hvadan en splittring blef följden, som gaf upphofvet till »*södra* metodist-episkopalkyrkan.» Dess medlemmar och öfriga af andra anledningar upprättade själfständiga metodistsamfund i Förenta staterna uppgå till ett antal af 3,088,291. Lägges härtill moderkyrkans, d. v. s. metodist-episkopalkyrkans medlemmar i samma stater, så blir antalet metodister där 5,808,832. Detta endast i Förenta staterna. Medräknas Kanadas 282,259 metodister, så finna vi, att metodismen i Nordamerika omfattar ett medlemsantal af 6,091,091, eller *öfver sex millioner*. En väldig siffra!

Men då ha vi helt och hållet bortsett från den gamla världens metodism (Old World Methodism). Denna innesluter, alla grenarna sammanräknade, 6,240 pastorer, 54,204 lekmannapredikanter och 1,170,188 medlemmar. Den gamla och nya världens metodister skulle utgöra således i närvarande stund ett antal af 7,261,279, eller *öfver sju*

*och en fjärdedels millioner.**) Men då är den amerikanska metodismens främmande missioner icke medtagna. Metodist-episkopalkyrkans i Kina, Japan, Indien o. s. v. omfattar icke så långt ifrån två hundra tusen medlemmar. Och hvad predikanternas antal beträffar, så hänvisa vi endast till redan anförda siffror. Någon uppgift på antalet metodistpredikanter i Förenta staterna, utom metodist-episkopalkyrkans, står oss icke till buds.

När förutnämde Philip Embury (år 1776) började predika i New-York och bildade den första metodistföreningen i Amerika, var det — för att blott göra en jämförelse bland de många liknande, som beträffande andra samfund erbjuda sig — *ett hundra elfva år,* sedan den första baptistkyrkan byggdes där i landet — i Boston 1665. Så mycket äldre är baptismen där än metodismen. Likväl finnas nu i Förenta Staterna en million tre hundra femtiotvå tusen flere metodister, än baptister, då alla de särskilda baptistsamfundens medlemmar där sammanräknas. Likaså är metodismen i England mycket yngre, än de flesta andra frikyrkosamfunden, men är nu och för länge sedan det största af dem allesammans.

Kunna vi då icke lära något af denna öfverblick, med afseende på de tillfällen att verka Herrens verk denna kyrka erbjuder och de anordningar den vidtagit för det ändamålet? Faller det icke tyd-

---

*) Alla dessa sifferuppgifter äro hemtade ur *The Methodist Year Book* för år 1900, och ha därför förtjänsten att vara officiella, d. v. s. grundade på från församlingarna och årskonferenser aflämnade rapporter. Man må för öfrigt behålla i minnet, att de olika, själfständiga metodistsamfunden *ha samma tro och lära.*

ligt i ögonen, att den store öfverherdens nåd och ynnest på ett alldeles särskildt sätt hvilat öfver henne?

Vi ha lämnat denna lilla öfversikt, gjort denna jämförelse, endast för att, till Herrens ära, visa den *stora underbara kraft,* som utmärkt och, vi vilja tro, fortfarande utmärker metodismen. Vi se ett religionssamfund, som börjar långt efter sedan fältet är intaget af andra och som vid hvarje steg har att kämpa mot dessas fördomar och öfvervinna alla de hinder, som sålunda läggas i dess väg — vi se, att dess medlemmar äro fattiga på denna världens goda, dess banérförare, predikanterna, väsentligen därför till öfvervägande del olärde, hvad mänsklig visdom angår, och dock har detta kyrkosamfund på *femtio år* öfverflyglat dem alla i medlemsantal!

Om metodisterna såsom sina medlemmar betraktade och behandlade sina barn, icke vid intagandet i församlingen fordrade bevis på kristligt sinne och således omvändelse till lefvande Gud, *då* vore denna underbara utveckling ingalunda något bevis på den *nytta* metodismen utöfvat i världen. Det gäller dock till sist arbetets beskaffenhet, icke mängden. Men hvilken uppriktig människa påstår, att metodisterna äro sämre kristna, mindre gudfruktiga än medlemmar af andra kristna samfund? Ingen påstår det, och ingen *kan* heller så göra.

Men tusenden och åter tusenden af dem, som genom metodisternas arbete blifvit omvända, ha på grund af en mängd olika orsaker förenat sig med andra samfund, som aldrig ha känt någon sorg eller pina för deras själar, blott behöft öppna dörren till sina församlingar och säga: stig in. Sålunda har här metodismens nytta visat sig från en annan sida,

som för Gud förvisso icke är af mindre värde, därför att *andra* samfund därigenom fått glädja sig åt ett tillskott i sitt medlemsantal.

Metodismens nytta har också på ett annat och afgörande sätt gjort sig gällande, nämligen såsom en på dessa samfund verkande, uppväckande och lifvande kraft. Dess mål har icke varit att söka utrota dem, men väl att egga dem till kraftigt och ihärdigt arbete för Kristus och hans rike. Och detta har, såsom historien visat, i ganska hög grad lyckats.

— — — — — — — — — — — — — —

Jag har nu i all hufvudsak framställt skälen till, att jag blef metodist. Det har icke skett därför, att jag ansett metodist-episkopalkyrkan såsom den enda *sanna* kyrkan. Det finns samfund och kyrkor nog, som uppträda med anspråk på att vara det, utan att metodisterna behöfva — lika litet som de vilja — öka deras rad. Till höger och venster om oss ropas det: »här är Guds församling — det öfriga är sekter och ingenting annat»; — — — »de äro olydiga mot Gud, då de icke vilja tro och handla som vi, beträffande dop och nattvard — endast vår församling är grundad på nya testamentet», så tänker man och så lägger man sina anspråk i dagen. Med förnäm nedlåtenhet står »kyrkan», på maktens, bildningens och den föregifna renlärighetens piedestal, då och då uppfångande ett ljud där nedanför från de inbördes anspråken på att hvar för sig vara Guds församling, ler belåtet, väntar och — hoppas, så stilla, så tillitsfullt, att »sekterna» ändå — villervallan är ju så »ömklig», så genomgående »ynklig» — skola dö ut, och alla i en ej allt för aflägsen framtid inse, att endast *hon* har rätt att kallas Kristi kyrka.

Man må hoppas att hon kommer på skam. De kristna samfundens framtid står ändå i *Herrens* hand. Men den glädjen skall aldrig metodistkyrkan bereda henne, att hon får höra *den kyrkan* instämma i de förbistrande ropen.

Hon har ett annat mål, det ena:

Världen för Kristus.

Pris 50 öre.

